

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROBLEMATIKA NÁSILÍ MEZI ODSOUZENÝMI
VE VĚZNICI PLZEŇ**

Autor práce: Alice Honzíková, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Martin Černý

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Mgr. Martinu Černému, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HONZÍKOVÁ, A. *Problematika násilí mezi odsouzenými ve Věznici Plzeň : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2017. 73 s. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Mgr. Martin Černý

Klíčová slova: násilí, Program zacházení, SARPO, Vězeňská služba České republiky, vychovatel, výkon trestu odnětí svobody

Bakalářská práce se zabývá problematikou násilí mezi odsouzenými se zaměřením na trávení jejich volného času.

Začátek práce stručně seznamuje veřejnost s historií vězeňství, základním organizačním složením a vědami zabývajícími se zacházením s vězněnými osobami.

Předmětem další části je snaha upozornit na tři základní druhy násilí v penitenciárním prostředí, různorodé projevy násilí, způsoby eliminace z pohledu zaměstnanců oddělení výkonu trestu včetně jejich pedagogického působení.

Praktická část systémem dotazníkového šetření zaměřeného na problematiku násilí mezi odsouzenými ve Věznici Plzeň zjišťuje rozsah násilí ve skupině nezaměstnaných a ve skupině pracovních zařazených, přičemž se zaměřuje na to, zda jednou z hlavních příčin páchaní násilí je nedostatečné využití volného času.

ABSTRACT

HONZÍKOVÁ, A. *The Problems of Violence among Convicts in Prison Pilsen* : *Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2017. 73 p. Supervisor : Ing. Mgr. Martin Černý.

Key words: violence, treatment program, SARPO, the Prison Service of the Czech republic, educator, imprisonment skills, regional management...

This bachelor thesis deals with problems of violence among convicts aimed at spending their leisure time during imprisonment.

Start of work introduces to general public prison history, general organizational structure and sciences related to treatment with convicts.

In the next part of the work I try to mention three basic types of violence in penal system, various violence manifestations, elimination methods from sight of imprisonment department staff and their education incidence.

Practical part applies questionnaire survey focused on violence problems among convicts in Prison Pilsen to find out range of violence among convicts aimed to discover whether one of the main reasons of violence commission is poor spending of a leisure time.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 HISTORIE VÝKONU TRESTU	11
3 VĚZEŇSTVÍ V SOUČASNOSTI	15
4 VÝKON VAZBY A TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY	17
4.1 Organizační složení Vězeňské služby České republiky.....	18
4.2 Terminologie jednotlivých vědních disciplín zabývajících se pachateli trestných činů a jejich následným zacházením ve výkonu trestu	19
4.2.1 Penologie	19
4.2.2 Penitenciární pedagogika.....	20
4.2.3 Penitenciární psychologie.....	21
4.2.4 Penitenciární psychiatrie.....	21
4.2.5 Penitenciární sociologie.....	22
4.2.6 Sociální práce	22
4.3 Program zacházení, SARPO	22
4.3.1 Zacházení s vězňenými osobami - Programy zacházení	22
4.3.2 SARPO – souhrnná analýza rizik a potřeb odsouzených	26
4.4 Charakteristika zaměstnanců Vězeňské Služby ČR přicházející do styku s vězňenými osobami.....	31
4.5 Charakteristika násilí ve výkonu trestu odnětí svobody.....	33
4.5.1 Násilí psychické.....	33
4.5.2 Násilí ekonomické	34
4.5.3 Násilí fyzické	35
4.5.4 Předcházení násilí mezi odsouzenými	35
4.6 Opatření vychovatele při zjištění násilného jednání.....	39
4.7 Eliminace násilí z pohledu odborných zaměstnanců vězeňské služby.....	40
5 PRŮZKUM	41
5.1 Cíl průzkumu	41
5.2 Použité metody	41
5.3 Popis vzorku	41
5.4 Vyhodnocení výsledků	42

ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	63
SEZNAM ZKRATEK	65
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	66
SEZNAM PŘÍLOH.....	68

ÚVOD

Hlavním tématem této práce je zvýraznění jednání odsouzených ve výkonu trestu v období, kdy na ně není výchovně působeno speciálními pracovníky Vězeňské služby České republiky, posouzení dynamiky násilného jednání, vlivu využití volného času nebo pracovního zařazení ve vztahu k četnosti výskytu násilí mezi vězni a formy eliminace násilí ze strany vězeňské služby.

Jedná se hlavně o období nočních hodin, případně jednání, které se odehrává bez přítomnosti výchovných pracovníků. Toto období se standardně nazývá druhým životem odsouzených, kdy do popředí vystupují fyzicky zdatné a vyspělé osobnosti, jejichž respekt je založen na silovém pojetí a shromažďování kolem sebe osob, které buď donucením, nebo ze zjištěných důvodů, se snaží začlenit do tohoto způsobu života a pod vedením tzv. „vůdců“ vytvářet kolektivy k šikanování jiných subjektů. Zpravidla se jedná o jedince, kteří v působení života ve společnosti nejsou příliš uznávanými subjekty a tak silovým pojetím se snaží tento problém řešit v prostředí, kde jej nelze příliš eliminovat.

Tento způsob výkonu trestu odnětí svobody se tedy odehrává jen za přítomnosti osob odsouzených k nepodmíněnému výkonu trestu odnětí svobody, tedy morálně narušených jedinců, které společnost pro jejich neuznávání a porušování společensky uznávaných norem na určitý čas vyčlenila do speciálně k tomuto účelu vytvořených objektů, tedy do vězeňských zařízení. Tento druhý život odsouzených je ve vězeňské službě celorepublikovým problémem, na který je nutno zaměřit svoji pozornost a tedy i výchovné působení.

Prvním článkem ve výchovném působení ve věznicích a tedy specialistou, který by měl takový druhý život odsouzených eliminovat, je v hierarchii postavení Vězeňské služby vychovatel, jehož znalost prostředí a osob spadajících do jeho gesce by měla činit základní článek poslání Vězeňské služby České republiky. Šikana odsouzených nezačleněných do násilnických skupin je po té velice složitá a někdy až neřešitelná, neboť pokud násilí na jejich tělesné integritě není viditelné, pro výchovné pracovníky je fakticky nezjistitelné, neboť téměř nikdo z takto postižených jedinců si jej nedovolí oznámit pro ještě horší následky, kterých by bylo v jeho případě použito ke zjednání povolnosti těchto osob. V úvodu této práce se snažím o vymezení závažnosti tohoto problému, dále o vymezení a analýzu pojmů souvisejících s projevy násilí mezi odsouzenými a prevencí před ním, vyvstávajícím ve výkonu trestu odnětí svobody.

Předmětem další části je snaha upozornit na projevy a následky šikany na osobách ve výkonu trestu odnětí svobody. Postavení pracovníků Vězeňské služby České republiky, možnosti eliminace a převýchovy.

Již řadu let, zejména v poslední době s nástupem problematiky agrese nejen ve společnosti tohoto státu, ale zvláště v celém světě, jsou sdělovací prostředky plné teroristických útoků a vraždění. V mnoha oblastech světa, hlavně v současném období, probíhají teroristické útoky zaměřené na zastrášení osob proti tomuto stylu života brojícím, s následnou hrozbou válečných konfliktů po celém světě.

Moje práce je tak zaměřena jen na jeden dílčí střípek v celosvětovém problému násilí a fakticky se tak tato problematika může jevit jako malichernou v porovnání s celosvětovými problémy.

V celospolečenském životě problematika násilí mezi odsouzenými však zůstává opomíjena a fakticky v širší společnosti neznámá. Problém násilí mezi jednotlivci v skoro až uzavřených skupinách vyvstává do popředí až v okamžiku, kdy se jedná zvláště v tomto období o žáky základní školy či studenty škol středních, kdy sdělovací prostředky ventilují tuto problematiku v celospolečenském měřítku, a to až v okamžiku, kdy se transparentní případ odehraje a stane se tak pro společnost z hlediska medializace zajímavým. V povědomí společnosti však násilí ve vězeňských zařízeních je prezentováno jen sporadicky, a tedy fakticky až na okraji jejího povědomí, případně se s tímto problémem ani neseznamuje.

V praktické části své práce mám v úmyslu provést systémem dotazníkové metody šetření zaměřené na problém násilí mezi odsouzenými ve Věznici Plzeň, zjistit jeho rozsah ve skupině nezaměstnaných a ve skupině pracovně zařazených, přičemž se zaměřím na to, zda jednou z hlavních příčin není nedostačující využití volného času odsouzených. V závěru se pokusím navrhnout určitá řešení této problematiky, z mého pohledu nezaujatého posuzovatele.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit dynamiku agresivity, a s tím spojeného násilného jednání ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Plzeň a zjistit, zda důvodem násilného jednání odsouzených je nedostatečné využití jejich volného času. K provedení tohoto průzkumu bylo použito výzkumné metody dotazníkového šetření mezi pracovně zařazenými a nepracujícími odsouzenými a porovnání výsledků. Analýzou získaných poznatků bylo provedeno zhodnocení situace. Dílčím cílem této práce je na základě poznatků vyplývajících z této práce, doporučit návrhy, které by vedly ke zlepšení současné situace v dané problematice.

Práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část bude vycházet ze sběru a rozboru prezentovaných a publikovaných informací, včetně zákonů a jiných právních norem, souvisejících s problematikou násilí mezi odsouzenými k výkonu trestu odnětí svobody. Bude zde využito i řízených pohovorů se zaměstnanci věznice a odsouzenými, v souvislosti s eliminací násilí mezi odsouzenými, možnostmi převýchovy a projevy násilí, a analýza získaných informací. Seznamuje veřejnost s historií vězeňství, organizačním složením vězeňské služby a vědními disciplínami, zabývajícími se zacházením s odsouzenými. Důležitou kapitolou je téměř nový program SARPO, který je hlavním nástrojem pro oddělení agresorů od obětí.

Cílem druhé části je naplnění hlavního cíle práce, a to posouzení dynamiky násilného jednání ve Věznici Plzeň za několik posledních let, vlivu využití volného času odsouzených nebo pracovního zařazení ve vztahu k četnosti výskytu násilí, formy eliminace násilí ze strany vězeňské služby a návrh určitých opatření.

2 HISTORIE VÝKONU TRESTU

Spolu s rozvojem a myšlením lidí dochází i k postupnému rozvoji uznávaných společenských norem, jejich diferenciaci v sankcích stanovených za jejich porušování.

Již od počátku vzniku lidstva převládala myšlenka krvavé pomsty, která pokračovala přes středověk a stala se tak faktickým nástrojem vykonávání provinění proti těmto normám, které se však v různých částech světa mohou měnit dle národů a obecních zvyklostí¹.

Během první poloviny 13. století nastala první vlna soudnictví, a to převážně s čarodějnicemi a kacíři. Druhá vlna nastala v 15. století – 16. století. Na území českého státu tělesné tresty velice často spočívaly ve výkonu trestu smrti, a to různými způsoby, počínaje oběšením za spáchanou krádež, přes stětí za vraždu, upálením za živa v případě zhářství nebo čarodějnictví, probodnutím srdce zahroceným kulem při usmrcení novorozeněte, lámání kolem při násilném smilstvu, až po vláčení ulicemi a lámání kolem za úkladnou vraždu. Tělesné tresty se však neomezovaly jen na zbavení života, ale byly užívány i jiné mrzačící formy, jako např. utětí ruky, palce či vytržení jazyka².

Již v této době jsou tresty vykonávány ve speciálních zařízeních, kdy mezi specializované objekty takových zařízení se řadil hrad Špilberk v Brně. Toto zařízení dokonce patřilo mezi nejpřísnější v Evropě a tresty se vykonávaly ve třech podlažích, z nichž nejtvrdějším žalářem byly tzv. kasematy, které se nacházely v hluboko vykopaných hradních příkopech. Ve 40 kopcích zde byli odsouzení přikováni za krk a hrud', nohy měli spoutané³.

K ústupu takto krutých trestů dochází v 16. – 17. století v německých státech. Poprvé se zavádí trest prací, kterých je využíváno hlavně při stavbách hradů, opevnění a cest. Jedná se fakticky o nucené práce⁴.

V roce 1656 vydává Ferdinand III. takzvanou *Ferdinandeu*, avšak ani ta se příliš uloženými tresty neliší. Převládá krutost spočívající ve čtvrcení, upálení a zahrabávání za živa. Mezi nejpřísnější delikty patřilo provinění se proti bohu a náboženství⁵.

Vyhlášením Západohaličského trestního zákoníku v roce 1803 jsou sice ponechány tresty smrti, konané výlučně oběšením, ale žalář je rozdělen do tří stupňů, a to na žalář, žalář

¹ PANÍČEK, F. *Výkon trestu odňatia slobody v minulosti a dnes*. Bratislava : Obzor, 1970. s. 23

² MALÝ, K a F. SIVÁK. *Dějiny státu a práva v Československu: vysokoškolská učebnice pro studenty právnických fakult*. Praha : Panorama, 1988. s. 221

³ PANÍČEK, F. *Výkon trestu odňatia slobody v minulosti a dnes*. Bratislava : Obzor, 1970. s. 22-27

⁴ PANÍČEK, F. *Výkon trestu odňatia slobody v minulosti a dnes*. Bratislava : Obzor, 1970. s. 29

⁵ MALÝ, K. a F. SIVÁK. *Dějiny státu a práva v Československu: vysokoškolská učebnice pro studenty právnických fakult*. Praha : Panorama, 1988. s. 333

těžký a nejtěžší žalář. Poprvé dochází k rozlišení trestných činů a přestupků, které jsou sankciovány podstatně mírněji⁶.

Západohaličský trestní zákoník výslovně zakotvil zásadu, že podmínkou trestného jednání je zlý úmysl a neznalost zákona neomlouvá. Trest smrti oběšením nebo žalář od 6 měsíců do 20 let, či doživotí, bylo možné uložit za zločiny. Za přestupky se ukládalo vězení od 24 hodin do 6 měsíců, ztráta práv⁷.

Se vznikem a vývojem trestu odnětí svobody bylo nutno zřizovat i speciální budovy, sloužící k tomuto účelu. Dle požadavku se rozvíjela i architektura, která se dělila na tři stavební formy a to čtyřúhelník, paprskovitý tvar a pavilónový systém. Objevuje se první diference vězňů dle spáchaného trestného činu⁸.

Koncem 19. století a s nástupem 20. století vězeňství zestátnilo a jeho vedením se ujalo ministerstvo spravedlnosti. Vězeňská zařízení vznikala v rámci příslušných soudních okresů. Vznikají nové trestnice jako Mírov, Valdice, Plzeň - Bory, Pankrác a Věznice v Řepích, která byla určena pro výkon trestu odsouzených žen⁹.

Věznice Plzeň patří mezi klasický paprskovitý systém vězeňského zařízení a byla dokončena v roce 1878. Její výstavba trvala celkem 4 roky a tvar tvoří osmi paprsková stavba, kdy všechny paprsky končí ve středu a rovnoměrně se rozvíjí do stran. I při dnešním vymožení techniky se termín dokončení stavby v tak krátké době jeví jako nereálný, a to zvláště k systému použitého materiálu výlučně jen cihelného zdiva, přičemž suterénní prostory byly odvětrány kanálem kolem celé stavby a třípodlažním systémem nad zemním povrchem. Systém nosních zdí pak byl propracován tak, že v každé místnosti bylo možno použít vytápění na kamna s pevnými palivy a přesně propracovanými větracími otvory při síle zdí přibližně devadesáti až sto deseti centimetrů. Nelze pominout ani precizní propracování osvětlení jednotlivých prostor, což vyjma oken v místnosti zajišťovaly i prosklené světlíky ve střeše. Tato stavba slouží až do dnešní doby toliko s modernizací a přístavbami některých částí, i když tyto přístavby vlastně zničily odvětrávací systém v suterénních prostorách tak,

⁶ MALÝ, K. a F. SIVÁK. *Dějiny státu a práva v Československu: vysokoškolská učebnice pro studenty právnických fakult*. Praha : Panorama, 1988. s. 337

⁷ VOJÁČEK, L., K. Schelle a V. Knoll. *České právní dějiny*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 494

⁸ PANÍČEK, F. *Výkon trestu odnětí svobody v minulosti a dnes*. Bratislava : Obzor, 1970. s. 59 - 60

⁹ Vězeňská služba ČR. *VSCR: Historie* [online]. VSCR, Texty připravil PhDr. Aleš Kýr, vedoucí Kabinetu historie a dokumentace VS ČR © 2012 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/historie-104/historie-vezenstvi>

že dochází k vlhnutí zdí a tím i k náročným opravám. Uvedení do původního stavu odvětrání suterénních prostor je však v dnešní době již nerealizovatelné.

Vytvoření místností pro větší množství ubytovaných osob tak poprvé zaznamenává i první náznaky šikany mezi vězni, kde se projevuje jejich dominantnost v povahách, zvláště pak vynikají jejich fyzické předpoklady. Zcela zásadně se zde uplatňovalo právo silnějšího¹⁰.

V řadě zemí sílí tendence snažící se o liberální a moderní vězeňské reformy, kdy k prosazení významně přispívají kongresy OSN a činnost Rady Evropy. Tresty odnětí svobody jsou doplňovány a nahrazovány zabezpečovacími, léčebnými a výchovnými opatřeními.

K velkým a rozsáhlým změnám v systému vězeňství přinesl až trestní zákon z padesátých let a z roku 1965, kde došlo k zařazení vězňů do tří nápravně výchovných skupin, což se dělo rozhodnutím soudu a dle posouzení nebezpečnosti trestného činu pro společnost a případného, již vykonaného, nepodmíněného trestu odnětí svobody.

Po roce 1990 byl zrušen trest smrti a nejpřísnějším trestem se stal trest na doživotí. Následně v roce 1992 vstoupila v platnost novela zákona o Výkonu trestu odnětí svobody, na jehož základě je zpracován Vnitřní řád věznic a realizována vnitřní diference odsouzených, která je tvořena ve vlastním systému jednotlivých typů věznic a skýtá každému odsouzenému stanovení určitých úlev, či naopak zpřísnění režimu při dodržování stanoveného pořádku a kázně. Mimo vznikající nástupní oddělení začala fungovat i oddělení se standardním, mírnějším a přísnějším režimem. Součástí práce s odsouzenými se stala také realizace programů protidrogové prevence a vznikaly víceúčelové programy pro terapeutické, fyzioterapeutické a relaxační cvičení¹¹.

Došlo ke zcela novému rozlišení kategorií výkonu trestu odnětí svobody, kdy místo původního rozdělení do nápravně výchovných skupin v systému I. – III. skupiny byly stanoveny typy věznic, a to s dohledem, dozorem, ostrahou a zvýšenou ostrahou. Tato nová terminologie však nepřinesla žádnou progresivní změnu, která by vytvořila nový systém umísťování odsouzených a jejich oddělení méně narušených od více narušených.

Nařízením generálního ředitele Vězeňské služby České republiky došlo k dalšímu členění odsouzených, které však nemá oporu v zákonných rozděleních typů věznic. Například při Věznici Hradec Králové byla zřízena pobočka Pouchov, Břeclav či Odolov, kam jsou umísťováni odsouzení s ještě menší nebezpečností trestného činu než pro umístění do věznice

¹⁰ PANÍČEK, F. *Výkon trestu odnětí svobody v minulosti a dnes*. Bratislava : Obzor, 1970. s. 70

¹¹ UHLÍK, J. *Exkurze do historie českého vězeňství. České vězeňství*. 1995. s. 5. ISSN 1213-9297

s dohledem. Přístup k takovým odsouzeným je velice liberální a výkon trestu se liší od normálního života jen tím, že jsou omezeni na volném pohybu. Lze však konstatovat, že tyto typy věznice jsou mimo teritorium Západočeského regionu, a tak není aplikován systém, kde by odsouzený měl z důvodu zachování kontaktů s rodinou vykonávat trest co nejbližší svému bydlišti.

Do roku 1989 plnil trest spíše charakter represivních činností, kdy každý odsouzený plnil spíše funkci převýchovného procesu formou levné pracovní síly. Na straně druhé však vychoval odsouzené k tomu, že práce by se měla stát jejich životní potřebou, a nikoliv jen prostředkem donucení proto, aby po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody se tohoto návyku zcela oprostili a k zajištění svých nejnütnějších potřeb k obživě páchali další trestnou činností.

Lze shrnout, že od roku 1970 byl vězeňský systém postaven hlavně na pracovní výchově, která byla stěžejním programem zacházení tak, aby si každý odsouzený vštípil základní pracovní návyky a práce se tak nestala po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody jeho koníčkem, ale nutnou potřebou k obživě každého člověka. Na tomto pracovním procesu byl postaven i systém mimo vězeňská zařízení a dokonce v trestním zákoně byla zakotvena skutková podstata trestného činu příživnictví, k jejímuž naplnění postačovala absence pracovního místa a prokázání legálního příjmu k obživě.

S ohledem na skutečnost, že v tomto státě nebyl zakotven soukromý podnikatelský sektor, bylo možno každému výrobnímu článku přikázat zaměstnávání odsouzených, což se ve všech případech akceptovalo.

Komunistický režim využíval například plzeňské vězně také na práci v pracovních táborech, či na pracovištích mimo areál věznice. Lze uvést například tábor Vykmanov, kaolínky v Horní Bříze a Třemošné u Plzně, železářny v Hrádku u Rokycan, keramické závody v Chlumčanech a areál Škody Plzeň¹².

¹² Vězeňská služba ČR. *VSCR: Stručná historie Věznice Plzeň, Paleček, L.* [online]. VSCR, VS ČR © 2012 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.vscr.cz/veznice-plzen-47/informacni-servis-1614/historie-1157/>

3 VĚZEŇSTVÍ V SOUČASNOSTI

Po politických událostech v roce 1989 došlo v Československu k prosazování požadavků na dodržování základních lidských práv a občanských svobod. Ty se samozřejmě promítly do výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody a přinesly zásadní změny¹³.

Některé změny byly v samých počátcích spíše chaotické s tím, že nastavenou demokracií se změnila charakteristika výkonu trestu odnětí svobody. Rozsáhlá amnestie prezidenta republiky byla příčinou obrovského úbytku odsouzených a zaměstnanců. Výrobní závody, které byly ve větší míře odkázány na tyto pracovní síly, se dostaly do závažných problémů, neboť cílem většiny bývalých odsouzených nebylo zapojit se do výrobního procesu, ale užívat si svobody, a to i za cenu kriminálních činností zaměřených k získání prostředků životních potřeb, a to bez ohledu na soukromé vlastnictví.

V souvislosti s obrovským nárůstem kriminality a nových kriminálních trendů v nově vznikajícím soukromém podnikání se vězeňská zařízení opětovně začala velice rychle naplňovat, avšak v té době již nebylo možno zaměstnávat odsouzené v předchozích pracovních místech, která se postupně rozpadla a dokonce i zanikla. Vězeňský systém na takový zásah a rozsah staronových odsouzených nebyl připraven, a tak vlastně výchovný systém fakticky zkolaboval.

Odsouzení nebyli výdělečně činní a jejich náhradní programy zacházení nemohly nahradit předcházející, léty propracovaný a odzkoušený systém. Vězeňství se dostalo do vysoce ztrátových čísel, neboť pokud pro odsouzené nebyl vytvořen pracovní program, ti nemohli hradit náklady spojené s výkonem trestu odnětí svobody, a tak veškeré náklady spojené s tímto výkonem trestu byly přesunuty na bedra daňových poplatníků.

Pracovní vytížení osob ve výkonu trestu odnětí svobody patří mezi základní pilíře převýchovy, kdy odsouzení si zvykají na způsob života přirozený ostatním členům společnosti. Současně si zvykají na uznávání společenských norem, mezi něž právě výdělečná činnost za účelem uspokojování životních potřeb je jednou ze základních lidských sounáležitostí.

V současné době je sice v zákoně o výkonu trestu odnětí svobody zakotvena pracovní povinnost pro odsouzené, avšak pracovních příležitostí není stále dostatek. Jedná se o problém, který Vězeňská služba České republiky řeší dlouhodobě, bohužel, ne vždy vůči

¹³ Vězeňská služba ČR. *VSCR: Stručná historie Věznice Plzeň, Paleček, L.* [online]. VSCR, VS ČR © 2012 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.vscr.cz/veznice-plzen-47/informacni-servis-1614/historie-1157>

veřejnosti pravdivě. Bylo období, kdy se procentuální zastoupení pracujících odsouzených uměle navyšovalo. Aby mé tvrzení však nebylo opřeno jen o spekulace, dovolím si prezentovat jen malou ukázkou umělého procentuálního navyšování pracovně zařazených osob, kdy těmito čísly je veřejnost záměrně matena. Dělo se například to, že takto byly vykazovány osoby zaměstnané jen na poloviční úvazek a pracovní doba byla rozmělněná mezi více osob. Do počtu pracovně zařazených byly započítávány i osoby vykonávající úklid ve společných prostorách, které tak pracovaly bez nároku na odměnu za vykonanou práci.

Vzhledem k tomuto stavu bylo možné se ve vězeňských zařízeních setkávat s různými statistikami zaměstnanosti odsouzených, avšak z velké části záměrně zkreslenými pro matení veřejnosti a prokázání úspěšnosti tohoto systému. Vězeňská služba tak mohla vykazovat zaměstnanost odsouzených v rozmezí těsně nad hranicí padesát procent.

Vězeňský systém se v průběhu posledního desetiletí rozrostl o velké množství odborníků a specialistů, když bylo fakticky ve velké míře přistoupeno na vězeňské systémy západních států, avšak s určitými specifiky.

Práce těchto specialistů je velice náročná hlavně z výše uvedeného důvodu nízké zaměstnanosti. Práce je o to náročnější, když v souvislosti s jejich delšími pobyty na ubytovnách jsou nuceni vytvářet výchovné programy a aktivity, které jsou běžnou společností považovány spíše za volnočasové aktivity. Je tedy otázkou pro zamyšlení společnosti, kdy tento nastavený výchovný systém plní svůj účel a zda se v daném případě nejedná, zvláště u recidivujících odsouzených, jen o přizpůsobení se daným podmínkám. Pokud ano, vyvstává otázka, proč se recidivující osoby nedokáží taktéž přizpůsobit normálnímu životu ve společnosti a požadovaným podmínkám.

4 VÝKON VAZBY A TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

Výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody v České republice zajišťuje vězeňská služba, která je řízena generálním ředitelem a je spadající do resortu ministerstva spravedlnosti. Věznice jsou státní instituce zajišťující v celém svém rozsahu zacházení s vězňnými osobami, které je v souladu se stanovenými evropskými standardy a Listinou základních lidských práv a svobod. V současné době je samostatný výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody žen a mužů zahrnován závazným právním rámcem. Hlavní zákonnou normou je zákon č. 169/1999 Sb. O výkonu trestu odnětí svobody a zákon č. 293/1993 Sb., O výkonu vazby. Dále vyhláška č. 345/1999 Sb., na základě níž se vydává Řád výkonu trestu odnětí svobody a Vyhláškou ministra spravedlnosti ČR č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby.

Z důvodu, že tyto právní normy pojednávají o právech a povinnostech odsouzených a obviněných pouze v obecné rovině, organizačním jednotkám vydává nadřízený orgán další závazné metodické předpisy a každé jednotlivé věznici stanoví její ředitel se souhlasem Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky Vnitřní řád věznice, který dle typu věznice určuje rozvrh chodu věznice, činnost odsouzených a jejich podíl na řešení otázek souvisejících se životem ve věznici¹⁴.

Ve Věznici Plzeň byl vnitřní řád opakovaně aktualizován a schválen dne 1. 10. 2015, obsahuje 38 článků a 8 příloh. Vnitřní řád upřesňuje a konkretizuje výkon trestu v podobě jednotlivých článků a příloh. Vymezuje práva a povinnosti odsouzených včetně možnosti podílet se na řešení otázek souvisejících s životem ve věznici. Obsahuje zařazení konkrétní věznice v rámci profilace věznic, kdy například ve Věznici Plzeň jsou zřízena oddělení pro výkon trestu odsouzených s dozorem, s ostrahou, se zvýšenou ostrahou, specializované oddělení pro odsouzené s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek s ostrahou a trvale pracovní nezařaditelné ve zvýšené ostraze. Dále obsahuje podmínky přijímání do výkonu trestu, přemísťování, eskortování, řád pro dočasně eskortované odsouzené, pravidla při propouštění odsouzených z výkonu trestu a vystrojování odsouzených. Řeší podmínky ubytování odsouzených, vybavení cel a ložnic, vzor úpravy lůžka, stravování odsouzených, zdravotní péči, duchovní péči, vycházky, možnosti nákupu v ústavní prodejně a uspokojování kulturních potřeb (sledování televize, půjčování knih, používání radiopřijímačů a televizorů). Vnitřní řád nabízí přehled aktivit programu zacházení,

¹⁴ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, v platném znění

řeší vnitřní diferenciaci a motivační činitele při zařazování do jednotlivých skupin vnitřní diferenciaci. Vymezuje časové rozvrhy dne pro jednotlivá oddělení. Některé z článků řeší vztahy s blízkými osobami, zejména pak problematiku korespondence, realizace návštěv, užívání telefonu, přijímání jednotlivých druhů balíčků a finančních prostředků. Vymezením konkrétních prostor řeší problematiku kouření a upravuje zásady hygieny, bezpečnosti, ochrany zdraví a požární ochrany ve věznicích¹⁵.

4.1 ORGANIZAČNÍ SLOŽENÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY

Vězeňská služba České republiky se skládá z těchto organizačních jednotek¹⁶:

- ✓ *Generální ředitelství* – je odborným orgánem, který metodicky řídí a kontroluje plnění úkolů v oblasti státní správy vězeňství.
- ✓ *Vazební věznice* – zabezpečují, aby vazba plnila zákonem stanovený účel a byla vykonávána v souladu se zákonem.
- ✓ *Věznice* – zabezpečují, aby trest odnětí svobody plnil svůj účel a byl vykonáván v souladu se zákonem. Věznice se dále člení dle zajištění bezpečnosti a vnějšího střežení na 4 základní typy:
 - *Věznice typu A – s dohledem* – do tohoto typu věznice soud umísťuje obvykle odsouzené, kterým byl uložen trest za trestný čin spáchaný z nedbalosti a kteří ještě doposud nebyli ve výkonu trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin.
 - *Věznice typu B – s dozorem* – do tohoto typu věznice jsou umísťováni odsouzení, kterým byl uložen trest za trestný čin spáchaný z nedbalosti a kteří již byli ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin, nebo pachatele, kterému byl uložen trest za úmyslný trestný čin v délce nepřevyšující dva roky a který dosud nebyl ve výkonu trestu za úmyslný trestný čin.
 - *Věznice typu C – s ostrahou* – v tomto typu věznice jsou zařazeni odsouzení, kteří spáchali úmyslný trestný čin a nejsou zároveň splněny podmínky pro umístění do věznice s dozorem nebo se zvýšenou ostrahou.

¹⁵ Vnitřní řád Věznice Plzeň

¹⁶ SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie II. díl: teorie a praxe zacházení s vězňnými*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 7-8

- *Věznice typu D – se zvýšenou ostrahou* – do tohoto typu věznice soud umístí odsouzeného, kterému byl uložen trest odnětí svobody na doživotí nebo uložen trest jako zvlášť nebezpečnému recidivistovi, kdy jeho trest je ve výměře nejméně osmi let, nebo který byl odsouzen za úmyslný trestný čin a v posledních pěti letech uprchl z vazby nebo z výkonu trestu¹⁷
- ✓ *Střední odborné učiliště* – je škola, pro osoby ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody. V rozsahu středního odborného učiliště se zabývá vzděláváním obviněných a odsouzených¹⁸
- ✓ *Akademie VS ČR* – je resortním vzdělávacím zařízením s celorepublikovou působností. Stará se, aby příslušníci a občanští zaměstnanci byli patřičně vycvičeni pro výkon služby nebo práce a zvyšovala se jejich odborná úroveň.¹⁹

4.2 TERMINOLOGIE JEDNOTLIVÝCH VĚDNÍCH DISCIPLÍN ZABÝVAJÍCÍCH SE PACHATELI TRESTNÝCH ČINŮ A JEJICH NÁSLEDNÝM ZACHÁZENÍM VE VÝKONU TRESTU

Je mnoho vědních oborů a disciplín, které bychom mohli zařadit do této oblasti, nicméně pro snazší orientaci a pochopení práce s odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody a zacházení s nimi uvádím šest dle mého názoru nejdůležitějších.

4.2.1 PENOLOGIE

„Penologie, je věda o trestu a trestání, která se zabývá jejich účinky z hlediska volby adekvátního působení – zacházení s pachatelem trestného činu, aby nedocházelo k opakování trestného činu“²⁰.

Penologie zkoumá a studuje:²¹

- ✓ efektivnost všech druhů trestu, hlavně výkon trestu odnětí svobody,

¹⁷ SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie. II. díl. Teorie a praxe zacházení s vězňnými*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s.37-39

¹⁸ SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie. II. Díl. teorie a praxe zacházení s vězňnými*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 7-8

¹⁹ SOCHŮREK, J. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 21

²⁰ SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie. I. díl. Úvod do teorie trestu a trestání*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 38

²¹ ČERNÍKOVÁ, V. a kol. *Sociální ochrana – terciální prevence, její možnosti a limity*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. s. 10

- ✓ vývoj penologických koncepcí,
- ✓ sociálně psychologické procesy, jevy, vztahy a zákonitosti, které vznikají v důsledku aplikování trestu,
- ✓ fyzickou a psychosociální realitu pachatele,
- ✓ přístupy výchovného zacházení s odsouzenými, aby bylo dosaženo co nejefektivněji účelu trestu,
- ✓ hledá i jiné sankce, které by účinně ovlivňovaly chování pachatelů trestných činů.

„Výrazný důraz je v penologii kladen na individuuum, poznání jeho osobnosti s cílem stanovit adekvátněji diferencované výchovné zacházení včetně individualizovaného přístupu. V současné době specialisté věnují zvýšenou pozornost problému zjištění potřeb pachatele, míře a způsobu jejich uspokojování (tady dynamické složce osobnosti) a z toho vyplývajícím možným rizikům konfliktního jednání, na která je tak možno reagovat prostřednictvím individualizovaných programů zacházení“²².

4.2.2 PENITENCIÁRNÍ PEDAGOGIKA

„Penitenciární pedagogika je aplikovaná pedagogická disciplína, která se zabývá formami, způsoby, metodami a zvláštnostmi výchovného a vzdělávacího působení na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody“²³.

Její úkolem je²⁴:

- ✓ využití poznatků z oblasti obecné a speciální pedagogiky, včetně poznatků dalších vědních disciplín, které mají vztah k řešeným problémům penitenciární výchovy,
- ✓ získávání dalších poznatků vlastním výzkumem a z výsledků praxe, vytvoření systému penitenciární výchovy, který se bude odvíjet z trestní politiky státu a koncepce vězénství

²² ČERNÍKOVÁ, V. a kol. *Sociální ochrana – terciální prevence, její možnosti a limity*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. s. 12.

²³ SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie. I. díl. Úvod do teorie trestu a trestání*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 40

²⁴ ČERNÍKOVÁ, V. a kol. *Sociální ochrana – terciální prevence, její možnosti a limity*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. s. 13.

4.2.3 PENITENCIÁRNÍ PSYCHOLOGIE

„Penitenciární psychologie je součástí forenzní psychologie. Zabývá se psychologickou problematikou věznění člověka, jeho adaptací, prožíváním, psychologickými aspekty zacházení s vězněm včetně aplikace psychologických metod, penitenciární diagnostikou (zařazování odsouzených do skupin), vhodností pracovního zařazení vězně, expertizou pro posouzení možného podmíněného propuštění, interakcí vězeň – personál, psychologickým výběrem personálu apod. Nedílnou součástí snah penitenciární psychologie je i harm reduction – minimalizace negativních dopadů věznění na psychiku člověka. Obecně lze říci, že zkoumá psychologické problémy procesu penitenciárního zacházení“²⁵.

Zabývá se následujícími úkoly²⁶:

- ✓ zkoumá osobnost odsouzeného z hlediska jeho individuálních zvláštností, vývoje osobnosti, etiogeneze delikventních jednání a prognózy dalšího sociálního chování,
- ✓ zkoumá individuálně psychologické, sociálně psychologické problémy života ve věznicích pro výkon trestu,
- ✓ zkoumá psychologické aspekty penitenciárního zacházení,
- ✓ uplatňuje psychokorektivní působení na odsouzené,
- ✓ diagnostikuje změny chování odsouzeného v průběhu výkonu trestu odnětí svobody, v případě krizových stavů odsouzených a situacích, kdy svým chováním hrubě porušují vnitřní řád věznice
- ✓ na základě poznatků o osobnosti pachatele dává podněty k volbě vhodnějších metod zacházení s vězňenými, podílí se na klasifikaci odsouzených.

4.2.4 PENITENCIÁRNÍ PSYCHIATRIE

„Jde o aplikovaný speciální obor psychiatrie, zaměřující se na diagnostikování a poskytování individualizované léčebně – terapeutické péče odsouzeným s odchylkami od psychické normy. Jde o osoby po prodělání psychického onemocnění, o osoby s těžšími neurózami, s některými symptomatickými psychickými poruchami podmíněnými zneužíváním alkoholu, drog. Zejména pak jde o odsouzené s výraznými poruchami osobnosti, včetně

²⁵ SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie. I. díl. Úvod do teorie trestu a trestání*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 44

²⁶ ČERNÍKOVÁ, V. a kol. *Sociální ochrana – terciální prevence, její možnosti a limity*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. s. 14 - 15

*sexuálních deviací. Účinná penitenciární léčebně – výchovná práce s touto skupinou odsouzených výrazně závisí na odborné činnosti psychiatrické*²⁷.

4.2.5 PENITENCIÁRNÍ SOCIOLOGIE

*„Aplikace sociologie v penologické oblasti vychází zejména z analýz, hledání a posuzování efektivnosti a funkčnosti organizační struktury věznice. Zabývá se zákonitostmi skupinových vztahů, např. v rozměru zaměstnanci – vězni, poznáním sociálních procesů ve věznicích i poznáním vzniku a působením kvaziformálních skupin vězňů nebo i vzniku, průběhu a zejména předcházení vzpourám a hromadným nekázním*²⁸.

4.2.6 SOCIÁLNÍ PRÁCE

*„Sociální práce je dle teoretiků tohoto oboru považována za vědecky fundovanou odbornou disciplínu, která speciálními pracovními metodami zajišťuje provádění péče o člověka na profesionálním základě. Jde o vědní disciplínu, která vychází z obsáhlého systému teoretických poznatků mnoha společenských věd, zejména psychologie, pedagogiky, sociologie, lékařských, právních a ekonomických věd, ale i filozofie. Tyto poznatky tvoří základ pro odborné profesionalizované působení sociálních pracovníků a pro způsob práce sociálních institucí, které jsou zaměřeny na pomoc jednotlivcům, skupinám nebo komunitám, s cílem dosáhnout jejich optimálního fungování ve společnosti*²⁹.

4.3 PROGRAM ZACHÁZENÍ, SARPO

4.3.1 ZACHÁZENÍ S VĚZNĚNÝMI OSOBAMI - PROGRAMY ZACHÁZENÍ

Programy zacházení jsou rámcově upraveny v § 41 Zákona o výkonu trestu odnětí svobody a v hlavě čtvrté Řádu výkonu trestu odnětí svobody. Obsahují konkrétně formulovaný cíl působení na odsouzeného, metody zacházení s odsouzeným směřující k dosažení cíle a způsob četnosti hodnocení. Pravidelnou součástí programu zacházení je určení způsobu zaměstnávání odsouzeného, jeho účasti na pracovní terapii, vzdělávání nebo jiné náhradní činnosti, směřující k vytvoření předpokladů pro jeho samostatný způsob života. Pokud u odsouzeného přichází v úvahu více variant programu zacházení, umožní se mu výběr.

²⁷ ČERNÍKOVÁ, V. a kol. *Sociální ochrana – terciální prevence, její možnosti a limity*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. s. 15..

²⁸ SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie. I. díl. Úvod do teorie trestu a trestání*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 46

²⁹ ČERNÍKOVÁ, V. a kol. *Sociální ochrana – terciální prevence, její možnosti a limity*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. s. 18.

Důležitá úloha programů zacházení je také deklarována v zákoně České národní rady č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní ČR, který stanoví vězeňské službě jako jeden z úkolů prostřednictvím programů zacházení soustavně působit na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění³⁰.

Při zařazování odsouzeného do jednotlivých programů se přihlíží k délce trestu, charakteristice osobnosti pachatele a příčinám jeho trestné činnosti. Program je stanoven odsouzenému na začátku výkonu trestu a podle typu věznice je periodicky vyhodnocován a aktualizován. Při této příležitosti se zaznamenávají skutečnosti vyjadřující změny v chování a jednání odsouzeného, zejména v jeho postojích k výkonu trestu a ke spáchanému trestnému činu a současně se vyhodnotí rizika podle vnitřního předpisu³¹.

Odsouzenému s nízkými riziky se stanoví program minimálního zacházení, ve kterém se klade důraz na aktivity pracovní a zájmové. Program minimálního zacházení je charakterizován menší mírou odborné intervence³².

Odsouzenému se středními až vysokými riziky se stanoví program standardního zacházení, ve kterém se klade důraz na aktivity pracovní a vzdělávací. Program standardního zacházení je charakterizován střední mírou odborné intervence a činnostmi obecně cílenými³³.

Odsouzenému s vysokými až velmi vysokými riziky se stanoví program speciálního zacházení, ve kterém se klade důraz na aktivity speciálně výchovné a vzdělávací. Program speciálního zacházení je charakterizován větší mírou odborné intervence a činnostmi speciálně výchovnými³⁴.

Odsouzenému, kterého je vzhledem k délce trestu či potřebě pomoci při vytváření příznivých podmínek pro soběstačný způsob života v souladu se zákonem, nutno připravit na život po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, se stanoví program výstupního zacházení³⁵.

Odsouzený, odmítající stvrdit podpisem přijetí programu zacházení, se zařadí do programu základního motivačního zacházení, ve kterém se klade důraz na dodržování pořádku a bezpečnosti a pracovní aktivity odpovídající zdravotnímu stavu odsouzeného³⁶.

³⁰ Zákon č. 555/1992 Sb., § 2, odst. 1, písm. d), g)

³¹ Metodický list č. 15/2007

³² Vyhláška č. 345/1999 Sb., § 36a, odst. 1

³³ Vyhláška č. 345/1999 Sb., § 36a, odst. 2

³⁴ Vyhláška č. 345/1999 Sb., § 36a, odst. 3

³⁵ Vyhláška č. 345/1999 Sb., § 36a, odst. 4

³⁶ Vyhláška č. 345/1999 Sb., § 37

Program zacházení zahrnuje aktivity:

- 1) *Pracovní* - hlavním cílem pracovních aktivit je vytvoření pracovních návyků u těch odsouzených, kteří je doposud nezískali a současně uchování pracovních návyků u odsouzených, kteří byli před výkonem trestu pracující. Smysluplná, dobře řízená a organizovaná práce rozvíjí pracovní návyky a s tím související vlastnosti člověka³⁷.

Zaměstnanost odsouzených má několik přínosů, kterým může být například hrazení výživného pro děti ze své pracovní odměny, úhrada nákladů výkonu trestu a vzniklé dluhy z trestního řízení, aj. Zaměstnávání vězněných osob se realizuje formou vnitřní režie a výrobních činností v dané věznici, v provozovnách Středisek hospodářské činnosti, zaměstnání u podnikatelských subjektů a vzdělávání denním studiem.

- 2) *Vzdělávací* – od nepaměti se přikládá vzdělání, gramotnosti, zásadní význam pro nápravu vězňů. Řada z nich neměla před nástupem trestu ukončené základní vzdělání, někteří vězňové byli absolventy zvláštních škol. V minulosti byl počet negramotných nebo pologramotných odsouzených značný. Důraz byl kladen především na kurzy čtení a psaní pro negramotné a kurzy k doplnění znalostí na úrovni základních škol s možností získání patřičného vysvědčení o ukončení základní docházky. Postupem času však došlo ke zvýšení a růstu vzdělanosti v celé populaci. Mnoho výzkumů také dokazuje, že samostatné vzdělávání ve všeobecných předmětech nemá výrazný, či téměř žádný nápravně výchovný efekt. Proto se klade v posledních letech důraz na vzdělávání vězňů v pracovních oborech s možností rekvalifikace či rekvalifikace v řemeslech, či administrativně technických profesích³⁸.

- 3) *Speciálně výchovné* – těmito aktivitami se rozumí individuální a skupinová pedagogická a psychologická působení na odsouzené, které je pod vedením odborných zaměstnanců³⁹.

Tyto aktivity jsou zaměřeny na sociálně právní poradenství jako je například výcvikový program pro nezaměstnané, terapeutické programy a trénink zvládání vlastní agresivity. Cílem těchto aktivit je omezit a snížit nebezpečnost a pravděpodobnost recidivy u rizikových osob vykonávajících trest odnětí svobody a přispět ke zvýšení ochrany společnosti po jejich návratu do běžného života.

³⁷ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*, České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií. 2005. s. 124

³⁸ BIEDERMANOVÁ, E. a M. PETRAS. *Možnosti a problémy resocializace vězňů, účinnost programů zacházení*, Praha : IKSP. 2011. s. 19-20

³⁹ Vyhláška č. 345/1999 Sb., § 36 odst. 5

- 4) *Zájmové* – obsahují nejrůznější formy individuální a skupinové zájmové činnosti organizované a vedené zaměstnanci s potřebným odborným vzděláním, kteří rozvíjejí u odsouzených schopnosti, vědomosti, sociální dovednosti, které jsou předpokladem naplňování interaktivní funkce⁴⁰.

Patří sem různé zájmové kroužky sportovního, vzdělávacího či kulturního charakteru. Zejména u nezaměstnaných odsouzených nabývají na významu zájmové pracovní činnosti konané ve volném čase. Smyslem těchto aktivit je naučit odsouzené trávit volný čas aktivně a smysluplně, aby byl podstatně změněn životní styl po propuštění z výkonu trestu⁴¹.

Dalo by se říci, že velký počet odsouzených před svým zatčením trávil svůj volný čas většinou vysedáváním po hospodách, popíjením alkoholu, užíváním drog, kdy takto zaplňovali nudu. Mnoho kriminologických výzkumů ukazuje nedostatečné využití volného času aktivitami běžného a normálního života jako významný kriminogenní faktor.

- 5) *Utváření vnějších vztahů (extramurální aktivity)* – jedná se o vytváření, udržování či posilování vazeb odsouzených s vnějším světem, rozvíjení znalostí, dovedností, které jsou potřebné v běžném životě. Jedná se především o rozdílný způsob návštěv a styků odsouzených s rodinou, který může být omezený jak časově, tak i komunikačními prostředky, např. komunikace pouze telefonem a bez návštěv, až po možnost několikahodinové návštěvy manželky či družky bez jakéhokoliv dozoru, či přerušeni trestu za účelem návštěvy rodin, které se děje v případě vzorného chování odsouzeného a vzorného plnění Programu zacházení⁴².

Program zacházení se zpracovává na základě komplexní zprávy odsouzeného, kterou v průběhu pobytu odsouzeného na nástupním oddělení vypracují odborní zaměstnanci a lékař. V současné době systém standardizovaných programů navazuje na klasifikační principy hodnotícího nástroje SARPO a pracuje s jasně definovanými cílovými skupinami.

Základním cílem je aplikovat konkrétně zaměřené, strukturované, odzkoušené a moderní penitenciární programy pro vybrané cílové skupiny odsouzených a rizikové

⁴⁰ ČERNÍKOVÁ, V. *Sociální ochrana (kriminologický pohled na terciální prevenci)*, Policejní akademie ČR, Katedra psychologie, Praha 2005. s. 87

⁴¹ BIEDERMANOVÁ, E. a M. PETRAS. *Možnosti a problémy resocializace vězňů, účinnost programů zacházení*, Praha : IKSP. 2011. s. 27

⁴² BIEDERMANOVÁ, E. a M. PETRAS. *Možnosti a problémy resocializace vězňů, účinnost programů zacházení*, Praha : IKSP. 2011. s. 28

pachatele. V těchto programech je primárně kladen důraz na snížení rizika opakování trestného činu⁴³.

4.3.2 SARPO – SOUHRNNÁ ANALÝZA RIZIK A POTŘEB ODSOUZENÝCH⁴⁴

Je to prediktivní nástroj na hodnocení rizik a kriminogenních potřeb odsouzených v podobě elektronického programu.

Hodnotící nástroj SARPO je komplexní metodou souhrnné analýzy rizik a potřeb odsouzených, který posuzuje pravděpodobnost opětovného selhání odsouzeného na základě:

- ✓ výpočtu statických faktorů
- ✓ adaptace v nástupním oddělení
- ✓ dotazníku sebehodnocení
- ✓ rizika újmy
- ✓ výpočtu dynamických faktorů

Z této analýzy kriminogenních potřeb a výpočtu rizik je výstupem komplexní zpráva SARPO.

1. Statické faktory

Statické faktory ukazují na pravděpodobnou míru rizika, kdy v důsledku k trestní minulosti odsouzeného dojde po propuštění z výkonu trestu opět ke spáchání trestného činu a znovu se dostane do výkonu trestu, popř. výkonu vazby. Tyto faktory jsou konstantní a neměnné, mění se pouze věk.

Výpočet rizikovosti statických faktorů vychází z údajů:

- *trestní minulosti* – kolikrát byl odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody, celkový počet záznamů v rejstříku trestů, protiprávní činnost, za kterou byl pachatel poprvé odsouzen, celková doba věznění, věk prvního odsouzení, věk při propuštění z posledního věznění a při nástupu aktuálního věznění, celkový počet nepodmíněných trestů a součet všech přeměn trestů z důvodu selhání.

Tyto údaje zpracovává vychovatel a z větší části informace čerpá z programu VIS (Vězeňského informačního systému) a z osobního spisu odsouzeného.

⁴³ BIEDERMANOVÁ, E. a M. PETRAS. *Možnosti a problémy resocializace vězňů, účinnost programů zacházení*, Praha : IKSP. 2011. s.31

⁴⁴ Vězeňská služba ČR. *VSCR: Sarpo*. [online]. VSCR, VS ČR © 2012 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/sarpo/co-je-sarpo-1762/>

- *způsobené újmy* – zde se nejedná o majetkovou ani jinou nemajetkovou újmu, ale zaměřuje se na specifickou trestnou činnost, kdy jde o újmu na životě a zdraví osob, jakou jsou násilí, sexuální a drogová trestná činnost.

Tyto údaje zpracovává vychovatel a informace čerpá z programu VIS z opisu rejstříku trestů.

- *aktuální trestné činnosti* - zde se uvádí doba věznění, jak aktuálního, tak ukončeného věznění, různá omezení a ostatní ukončená trestná činnost. Většina dat je převzata z programu VIS (vězeňský informační systém)

Dále se zpracovává ostatní trestná činnost plánována, kterou je nutno zpracovat manuálně a zaměřuje se na specifické trestné činnosti obsahující prvek násilí, sexuální kontext a drogový kontext.

Dále máme protektivní faktory statické a jejich vyhodnocení se vždy realizuje automaticky. Jedná se o faktory, které mírní nebo tlumí efekty rizika a jejich přítomnost zvyšuje odolnost vůči působení faktorů rizikových. Mezi tyto hodnotící faktory patří např. krátký nepodmíněný trest odsouzeného do jednoho roku, a zda je poprvé ve výkonu trestu a zároveň nebyl nepodmíněně odsouzen před 26. rokem svého věku.

Tyto údaje jsou již zpracovány vychovateli ve statickém faktoru aktuální trestné činnosti.

Obě skupiny faktorů, rizikové a protektivní, jsou v neustálé interakci a vzájemně se ovlivňují.

Následuje výstup statických faktorů, kde je uvedena míra rizika v přepisu výpočtu výsledného rizika na škále od 0 do 100, rizika a závažné skutečnosti, kde se jedná o výčet rizik, které se nepodílejí na výpočtu, ale svým charakterem mají důležitý význam a vygenerovaný text slovního hodnocení.

Tento výstup je součástí výsledného textu komplexní zprávy o odsouzeném.

Adaptace

Hodnotí se projevy chování a jednání odsouzeného v nástupním oddělení.

Toto hodnocení provádí vychovatel nástupního oddělení v průběhu hodnotícího procesu před zpracováním samotné komplexní zprávy.

Adaptace obsahuje:

- Projevy chování vůči zaměstnancům
- Projevy chování vůči odsouzeným

- Mimořádné projevy chování
- Respektování norem výkonu trestu odnětí svobody
- *Projevy chování vůči zaměstnancům*
Vychovatel se zaměřuje na stručný popis projevů chování odsouzeného vůči zaměstnancům. Jsou zde vyjmenovány základní možné negativní projevy v chování odsouzeného a část doplnění, kde je možno zaznamenat i pozitivní projevy chování odsouzeného.
- *Projevy chování vůči odsouzeným*
Tento bod je shodný s výše uvedeným bodem, ale zaměřen na stručný popis projevů chování odsouzeného k ostatním odsouzeným.
- *Mimořádné projevy chování*
Vychovatel se zaměřuje na obligatorní posouzení mimořádných projevů nežádoucího chování u odsouzeného. Jedná se většinou o závažné porušení vnitřních předpisů a tyto kázeňské přestupky jsou zároveň řešeny formou kázeňského řízení, nebo se může jednat i o mimořádnou událost.(např. pokus o sebevraždu, zneužití návykové látky, mobilního telefonu, apod.)
- *Respektování norem výkonu trestu odnětí svobody*
Vychovatel má zde možnost zaznamenat chování odsouzeného, které je bez nedostatků, s mírnými nedostatky v určitých oblastech a výrazným problémovým chováním. Tato oblast je zaměřena na respektování norem ve výkonu trestu odnětí svobody, plněním povinností a znalostí práv a povinností.

Následuje výstup, který je včetně doporučení součástí výsledného textu komplexní zprávy.

Dotazník sebehodnocení

Dotazník sebehodnocení vyplňuje odsouzený na nástupním oddělení za přítomnosti a případné spolupráci speciálního pedagoga. Slouží k získání informací o odsouzeném, způsobem jeho života před nástupem do výkonu trestu. Formulář je zaměřen na tři oblasti a to životní kompetence, interpersonální vztahy a osobnost odsouzeného.

Riziko újmy

Riziko újmy je založeno na analýze celkového kontextu trestného činu, ze kterého vyvozuje možný charakter způsobení újmy v budoucnu. Analýza trestného činu se zabývá

popisem okolností spáchání trestného činu, zda se trestný čin stal plánovaně, se zbraní a jakou roli a podíl měl pachatel, dále charakteristikami oběti, jakým způsobem byla oběť vybrána, vztah k oběti a jakou újmu pachatel způsobil a spouštěcími mechanismy, zda byl ovlivněn psychickými faktory, sociálními či sexuálními faktory, popř. psychoaktivní látkou.

Dále se hodnotí pravděpodobnost rizika újmy, kde je třeba věnovat pozornost celé trestní minulosti odsouzeného. Zde se hodnotí, komu riziko hrozí, zda jednotlivým osobám, skupině, či profesní skupině a stupeň pravděpodobnosti, jestli je nízký, střední, vysoký nebo velmi vysoký.

2. Dynamické faktory

Posuzují se:

Dynamický faktor bydlení

Zde se posuzuje, kde se odsouzený zdržoval před nástupem do výkonu trestu, zda má trvalý pobyt, svoji rodinu i kvalitu mezilidských vztahů.

Rizika, zda se jedná o nejisté bydlení, v rizikovém prostředí a souvislost tohoto faktoru s trestnou činností. Dále se posuzuje motivace k řešení rizik a protektivní faktory, zda bydlení je dlouhodobě stabilní a perspektivní a bude pokračovat i po ukončení výkonu trestu odnětí svobody. Poté se přistupuje k výpočtu rizik, kde se bere objektivní hodnocení a subjektivní hodnocení a vznikne výsledné riziko. Následuje výstup, kde je stanovena míra rizika, rizika a závažné skutečnosti a slovní hodnocení.

Dynamický faktor zaměstnání

Zaměstnání není pouze zdrojem finančních prostředků, ale i způsobem, kdy člověk vstupuje do přirozených mezilidských vztahů a tím si utváří pravidelný režim dne. Zde se popisuje, zda byl v minulosti legálně zaměstnán, invalidita, zda byl hlášen na úřadu práce.

Rizika, zda průběh předchozích zaměstnání byl rizikový především s ohledem na frekvenci jeho střídání a jeho důvody ukončení či absence, zhodnocení skutečnosti, že je nezaměstnaný a zároveň nebyl evidován na úřadu práce a souvislost tohoto faktoru s trestnou činností.

Následuje motivace k řešení rizik a postup shodný jako u dynamického faktoru bydlení.

Dynamický faktor Finance

Tento faktor posuzuje jednotlivé druhy zdrojů legálních příjmů a jejich dostatečnost pro pokrytí základních životních potřeb. Popisuje situaci před nástupem do výkonu trestu

odněti svobody, příjmy z výkonu práce- mzdu, odměnu z dohody, rentu, důchod, dále podporu v nezaměstnanosti, sociální dávky a závazky, které má hradit.

Rizika jako nelegální příjmy, nedostatečné hospodaření s finančními prostředky a souvislost tohoto faktoru s trestnou činností. Protektivními faktory jsou pravidelný legální zdroj příjmů a žádné finanční závazky.

Dynamický faktor Rodina a sociální kontakty

Tento faktor posuzuje existenci kontaktů se svým rodinným a sociálním prostředím včetně jejich vlivu. Posuzuje se rodinný stav, sociální zázemí, rizika a postup je shodný jako u výše uvedených dynamických faktorů. Protektivními faktory jsou funkční rodinné zázemí a existence širších sociálních vazeb.

Tyto oblasti dynamických faktorů zpracovávají sociální pracovníci. Ti v závěrečné fázi stanoví výstup, doporučení k rizikům, režimu a motivaci.

Dalším odborným zaměstnancem, který se zabývá zpracováním komplexní zprávy SARPO, je psycholog. Ten řeší:

Dynamický faktor závislosti

Dynamický faktor závislosti popisuje a posuzuje vztah odsouzeného k drogám a hazardním hrám. Hodnotí rizika s nimi spojená a souvislost faktoru s jeho trestnou činností. Popisuje situaci před nástupem do výkonu trestu, kde klade otázky týkající se alkoholu, nealkoholové drogy, hraní hazardních her, jiná droga a nelátkové závislosti a v neposlední řadě, zda odsouzený je kuřák. Stejně jako u sociálního pracovníka, vyhodnotí rizika, motivaci k řešení rizik a výpočet rizik.

Protektivním faktorem je anamnéza bez užívání drog a hraní.

Následuje výstup závislosti, kde psycholog stanoví míru rizika, rizika a závažné skutečnosti a slovní hodnocení.

Dynamický faktor osobnost a chování

Popisuje významné osobnostní charakteristiky, projevy maladaptivní chování, vyhodnocuje rizika vyplývající z osobnosti a souvislost tohoto faktoru s trestnou činností. Popisuje stav před nástupem do výkonu trestu odněti svobody, jeho aktuální psychický stav. Postup je shodný jako u výše popsaného dynamického faktoru zpracované psychologem. Mezi protektivní faktory patří, že postoj odsouzeného k jeho trestné činnosti je realistický, s případným vědomím vnitřního přijetí viny, anamnéza bez sebepoškození, suicidia a pobytu v psychiatrické léčebně. Následuje výstup a doporučení k rizikům, režimu a motivaci.

Nyní nastupuje další odborný zaměstnanec, speciální pedagog. Ten popisuje:

Dynamický faktor vzdělání a výchova

Popisuje úroveň a kvalitu dosaženého vzdělání a výchovné prostředí, ve kterém odsouzený vyrůstal. Posuzují se rizika vyplývající z poruch chování, z nízkého či nedokončeného vzdělání, z negativních dopadů výchovného prostředí na jedné straně a z odloučení od primární rodiny z důvodů institucionalizovaných pobytů na straně druhé a souvislost tohoto faktoru s trestnou činností.

Zabývá se znalostí českého jazyka u cizinců, vzděláním, absolvováním kurzů a vykonanou praxí, schopnostmi a dovednostmi a znalostí cizích jazyků. Dále výchovou, v jakém prostředí byl odsouzený vychován, sociálně patologickými jevy v rodině a trávením volného času. Vyhodnotí se rizika, motivace k řešení rizik a výpočet rizik. Mezi protektivní faktory patří, že odsouzený byl vychován ve stabilním rodinném prostředí, nebyl členem žádné závadové skupiny, úspěšně dokončil proces vzdělávání a svou odbornost dále rozvíjel v rámci dalšího studia, rekvalifikací.

Následuje výstup a doporučení speciálního pedagoga k rizikům, režimu a motivaci.

Jak jsem již výše uvedla, z analýzy kriminogenních potřeb a výpočtu rizik je výstupem komplexní zpráva SARPO. Tuto komplexní zprávu, po zpracování všemi odbornými zaměstnanci, uzavírá speciální pedagog.

Poté speciální pedagog zpracuje odsouzenému program zacházení, kde bere zřetel zejména na rizika uvedená v komplexní zprávě SARPO a seznámí s ním odsouzeného. Odsouzený je povinen tento program zacházení dodržovat.

4.4 CHARAKTERISTIKA ZAMĚSTNANCŮ VĚZEŇKÉ SLUŽBY ČR PŘÍCHÁZEJÍCÍ DO STYKU S VĚZNĚNÝMI OSOBAMI

Každá vazební věznice a věznice má své zaměstnance ve služebním a pracovním poměru, kteří přímo či nepřímo přicházejí do styku s věznými osobami. Nejzásadnější podíl na ovlivňování života vězňů mají zaměstnanci, kteří přímo řídí, organizují, řeší problémy, dbají, ale i zodpovídají za plnění stanovených programů zacházení a naplňování práv a povinností odsouzených. Jsou to především⁴⁵:

⁴⁵ SOCHŮREK, J. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 24-26

- ✓ *Dozorci* – jsou zaměstnanci ve služebním poměru a téměř neustále v přímém kontaktu s vězni. Odpovídají za dodržování stanoveného pořádku a kázně ze strany vězňů, vykonávají jejich prohlídky, prohlídky cel, zajišťují výdej stravy a další nezbytné úkoly.
- ✓ *Speciální pedagog* – je odborný zaměstnanec oddělení, který garantuje u svěřených odsouzených odbornou úroveň realizace programu zacházení a vnitřní diferenciaci. Metodicky usměrňuje výkon práce vychovatelů a pedagogů volného času. Odpovídá, ve spolupráci s ostatními odbornými zaměstnanci, za úroveň odborného zacházení s jednotlivými odsouzenými v návaznosti na jejich komplexní zprávy.
- ✓ *Psycholog* – je odborný zaměstnanec, který garantuje u odsouzených odbornou psychologickou činnost a odbornou úroveň realizace programu zacházení. Provádí psychologickou diagnostiku vězňů, zpracovává jejich psychologické posouzení v rámci komplexní zprávy, včetně doporučení pro program zacházení. Podílí se na zpracování konkrétních programů zacházení jednotlivých odsouzených, na vyhodnocování jejich úspěšnosti a na navrhování změn programu zacházení.
- ✓ *Sociolog* – je odborný zaměstnanec oddělení, který zajišťuje analytickou a poradenskou činnost na úseku personální práce, výkonu trestu a vnějších vztahů v rámci dislokace věznice. Provádí průběžné i cílené sledování a analýzu sociálních vztahů mezi odsouzenými, se zaměřením na neformální struktury odsouzených, mezi odsouzenými a zaměstnanci a mezi zaměstnanci navzájem, zjišťuje úroveň spolupráce vybraných zástupců odsouzených a zaměstnanců.
- ✓ *Sociální pracovník* – je odborný zaměstnanec, jehož základním úkolem je samostatná sociální práce, která je zaměřena zejména na plynulý přechod odsouzených do řádného občanského života. Při její realizaci dbá na zajištění a dodržení standardů kvality poskytovaných sociálních služeb.
- ✓ *Vychovatel* – jeho úkolem je komplexní výchovná, vzdělávací, diagnostická a preventivní činnost zaměřená na celkový rozvoj osobnosti a na socializaci, resocializaci a reedukaci včetně cílených opatření k optimalizaci vzdělávacího procesu odsouzených a realizaci protidrogové prevence v rámci věznice. Odpovídá za stav kázně, pořádku, dodržování zákonnosti i realizaci programů zacházení.
- ✓ *Pedagog volného času* – základním úkolem je realizace individuální a skupinové, zájmové a sebeobslužné, eventuálně podle odbornosti a kvalifikace i terapeutické, zejména

rukodělné, sportovní a kulturní činnosti s odsouzenými. Je metodicky usměřován speciálním pedagogem.

4.5 CHARAKTERISTIKA NÁSILÍ VE VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

Tak, jak již bylo v předchozích pasážích uvedeno, vězeňství se při práci s odsouzenými potýká s jednou z nejzávažnějších forem v činnosti samotných odsouzených, kterou nazýváme jejich druhým životem a tím je faktické páčání násilí mezi vězni samotnými.

Vězňové vytvářejí specifickou sociální skupinu, která má svou strukturu, hierarchii rolí se specifickými statuty, a tím jsou vytvořena i pravidla chování a sociální vztahy. Typická je rigidní a přísně vymezená hierarchie rolí, s nimiž souvisejí práva i povinnosti jejich nositelů. Ve skupině vězňů se lze setkat s různými sociálně patologickými formami chování – vydírání, přiživování, šikana a agrese jakéhokoli druhu⁴⁶.

Činnost, která je jen velmi málo ovlivnitelná ze strany pracovníků vězeňské služby a jež je uplatňována hlavně v době, kdy jsou odsouzení mimo dozor odborných pracovníků, lze eliminovat jen s největšími obtížemi, neboť žádný z postižených nehodlá takové násilí ventilovat příslušníkům, ale ani není zjistitelné jiným vizuálním kontaktem.

Formy takového násilí lze rozdělit na tři způsoby a to násilí psychické, násilí ekonomické a nejzávažnější formou je pak násilí fyzické.

4.5.1 NÁSILÍ PSYCHICKÉ

Taková forma násilí se děje po zjištění okolí na citovou závislost odsouzeného na rodinné vazby, případně vazby na osoby blízké.

Děje se formou vydírání, kdy jsou slabšímu jedinci předestírány falešné zprávy z jeho rodinného prostředí, je bagatelizován vztah jeho, rodiny, případně blízkých příbuzných, a to ať již formou fabulativních zpráv z prostředí v okolí jeho blízkých osob, ale i jejich chování, styků s jinými známými, případně příslibem s pomocí v takové situaci.

Méně psychicky odolný jedinec takovému fabulativnímu vyjadřování nezřídka uvěří a sám psychicky strádá. Takové podezřívání nezřídka končí konfliktními situacemi, případně ukončením vztahu. Psychický stav takto postiženého jedince se neustále zhoršuje, dostává se

⁴⁶ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese.*, Praha : Portál, 2008. s. 822

do depresí a nezřídká končí v mírnějším případě léčbou psychiatra, v horším případě dokonce hospitalizací na psychiatrickém oddělení.

Forma takového násilí je prakticky nezjistitelná bez pomoci specialistů, avšak hlavním předpokladem je ventilace takového psychického vydírání, což se však děje jen velmi zřídka.

Mezi psychické formy násilí lze však zařadit i jiné počínání, tedy úsluhy slabšího jedince pro „vůdce“, spočívající například v úklidech jeho věcí, donášení stravy z výdeje, uschovávání nepovolených předmětů, jako jsou například mobilní telefony, finanční prostředky a podobně. V případě zjištění držení takto nepovolených předmětů není trestně postižitelný „vůdce“, ale výlučně jen držitel takového předmětu. Fakticky by ani nešlo prokázat i v případě zjištění poznatku skutečného vlastníka, že slabší jedinec má z příkazu „vůdce“ tento předmět ve svém držení.

4.5.2 NÁSILÍ EKONOMICKÉ

Takové násilí je velice často spojeno s vydíráním psychickým, ale není to vždy podmínkou, neboť lze tento druh násilí spojovat i se samotným násilím fyzickým.

I zde je zjistitelnost páchaní takového násilí odvislá buď od oznámení samotného objektu násilí, případně znalostí rodinného prostředí slabšího jedince.

Za formu takového ekonomického násilí lze považovat například vydírání cestou rodinného prostředí, kdy každý z odsouzených má nárok na dva potravinové balíčky ročně a je na jeho volbě, kdy si o takový balíček zažádá. Forma takového násilí spočívá v tom, že slabší jedinec je donucen k tomu, aby nárokový balíček obdržel dle pokynu „vůdce“ a následně jim veškerý obsah odevzdává.

Druhým způsobem takové formy násilí spojené s psychickým vydíráním je také počínání, kdy „vůdce“ sám nemá rodinné zázemí, které by bylo schopno či ochotno poslat nárokový balíček na jeho adresu a tak slabšímu jedinci na jeho rodinnou adresu zašle žádost o nárokový balík a tato rodina „musí“ tento balík odeslat na adresu vůdce, který si veškeré požitky ponechá pro svoji potřebu. Při cenových relacích dnešních běžných potřeb může takový nárokový balík dosáhnout ceny až kolem 5.000,-Kč. Je otázkou, kolik osob je shromážděno kolem vůdce tak ekonomicky potřebných, že fakticky rodina slabšího jedince je systematicky ekonomicky ničena pod pohrůzkou fyzického násilí vůči jeho rodinnému příslušníkovi.

Nezřídká se forma ekonomického násilí projevuje i v nákupech věcí osobní spotřeby, kdy slabší jedinec je v době provádění takového nákupu doslova donucen k nakupování věcí

dle pokynu „vůdce“ a nikoliv dle potřeb svých. I taková forma ekonomického násilí je jen velice obtížně zjištělná. Fakticky tak nákupy činí slabší jedinec z vlastních zdrojů.

4.5.3 NÁSILÍ FYZICKÉ

Tato forma násilí je tou nejbrutálnější, kterou si ve vězeňském prostředí lze představit. Je páchána nejen samotnými „vůdci“, ale hlavně odsouzenými shromážděnými kolem jeho osoby. Tímto způsobem se „vůdce“ kryje pro případ možného odhalení, kdy faktickým účastníkem konfliktu je osoba odlišná od toho, kdo útok zosnoval. Není znám případ, kdy by útočící osoba označila jako vůdce skutečného agresora. Forma tohoto násilí je sice zjištělná porušením tělesné integrity, avšak jen velice těžko identifikovatelná na konkrétní subjekt, neboť sám postižený není ochoten pachatele takového útoku označit.

Pokud bylo nastíněno, že se jedná o nejbrutálnější formu, pak lze poukázat na skutečnost, že nezřídka porušení tělesné integrity dosahuje takových následků, že postižený je nucen okamžitě vyhledat lékařské ošetření a to v intencích nejzávažnějších zranění. Výjimečně tato forma končí i smrtí napadené osoby.

Nejběžnějšími zraněními jsou hematomy, tržné rány, ale i bodné rány amatérsky vyrobenou bodnou zbraní, za níž lze považovat nejen podobu nožů, ale i různých jehlic a podobně.

K nejbrutálnějším případům páchání fyzického násilí došlo například ve Věznici Valdice, kde bylo konstatováno trestním soudem, že smrtelný následek byl způsoben úderem vězeňskou stoličkou. Stejně tak úmrtí vězně bylo zaznamenáno ve Věznici Rýnovice, kde k úmrtí spoluvězně došlo po bodnutí amatérsky vyrobenou bodnou zbraní.

4.5.4 PŘEDCHÁZENÍ NÁSILÍ MEZI ODSOUZENÝMI

Vězeňská služba v oblasti páchání násilí však není jen pasivním přihlížitelem takového nezákonného jednání, které velice často dosahuje intenzity porušení skutkové podstaty trestného činu.

K vyšetření takových kauz je v jednotlivých věznicích zřízeno oddělení prevence a stížností, které má fakticky postavení policejního orgánu k činění podání vysvětlení s cílem vytipovat, případně zjistit možného pachatele takové činnosti. Za tím účelem disponuje svými informátory, kteří by měli odkrýt problematiku druhého života odsouzených. Ne vždy je však tato forma úspěšná.

Nečinné nezůstává v oblasti interní legislativy i generální ředitelství Vězeňské služby ČR, které prostřednictvím Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 12/2012 ze dne 23. května 2012 reagovalo na páchání násilí mezi jednotlivými vězni.

Současně v ustanovení § 2 lit. F) tohoto nařízení definovalo jednotlivá zranění takto:

Stopou po fyzickém násilí jakákoliv změna na těle vězněné osoby, která je v příčinné souvislosti s přímým působením zdroje fyzického násilí, zejména⁴⁷:

- ✓ ohraničený otok a ohraničený otok s překrvením pokožky
- ✓ různé defekty pokožky podle druhu použitého zevního násilí (škrábance, plošné oděrky, otevřená rána)
- ✓ ohraničené či plošné podkožní výrony krevní (různě zbarvené podle doby uplynulé od působení zevního násilí)
- ✓ příznaky typické pro zlomeniny (otok, bolestivost, případně úchylka končetiny – kosti)
- ✓ krvácení, zvracení krve apod.
- ✓ spáleniny (zarudnutí, puchýř, krvavá barva v místech působení zdroje popálení).

Jedním z velmi důležitých úkolů zaměstnanců VS ČR je právě problematika o předcházení, zabránění a včasném odhalování násilí mezi obviněnými, odsouzenými a chovanci.

Z tohoto důvodu bylo vydáno NGR č. 12/2012 - o předcházení, zabránění a včasném odhalování násilí mezi obviněnými, odsouzenými a chovanci. Toto ještě doplňuje NGR č. 24/2013, kterým se mění NGR č. 12/2012.

Účelem tohoto nařízení, je vytvořit a zabezpečit podmínky k předcházení, zabránění a včasnému odhalování násilí mezi obviněnými, odsouzenými a chovanci (dále jen „vězněná osoba“, pokud dále není uvedeno jinak), stanovit postup při zjišťování, shromažďování, vyhodnocování údajů a případu násilí ve vazebních věznicích, věznicích a ústavech pro výkon zabezpečovací detence (dále jen „věznice“, pokud dále není uvedeno jinak)⁴⁸.

Vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu je ve věznici odpovědný za vedení jmenného seznamu vězněných osob, u kterých jsou realizována opatření k předcházení násilí. Kategorie vězněných osob zařazovaných do seznamu se označují zkratkou takto:

⁴⁷ NGR 12/2012, § 2

⁴⁸ NGR 12/2012, § 1

- ✓ *S výrazně sníženou tělesnou hmotností – STH* – lékař ve věznici při preventivní vstupní lékařské prohlídce vězňených osob nebo v průběhu výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „výkon trestu“) nebo výkonu zabezpečovací detence určí vězňenou osobu s výrazně sníženou tělesnou hmotností. Na základě údajů poskytnutých lékařem ve věznici vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu bez zbytečného odkladu rozhodne o zařazení vězňené osoby do seznamu⁴⁹.
- ✓ *Se zjevně nízkou mentální úrovní – NMÚ* – psycholog věznice z vlastního podnětu nebo z podnětu lékaře věznice v průběhu výkonu vazby, výkonu trestu nebo výkonu zabezpečovací detence, určí vězňenou osobu se zjevnou nízkou mentální úrovní. U vězňené osoby podle odstavce 1 provede psycholog věznice odborné posouzení. Na základě údajů poskytnutých psychologem vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu bez zbytečného odkladu rozhodne o zařazení vězňené osoby do seznamu⁵⁰.
- ✓ *Možný objekt násilí – MON* - vězňenou osobu, která může být nežádoucím objektem zájmu ostatních vězňených osob (vězňená osoba, u které je patrné, že je lehce zranitelná a hrozí jí z tohoto důvodu riziko fyzického napadení nebo sexuálního zneužití, např. vězňená osoba, která je obviněna nebo je odsouzena pro násilný trestný čin proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo pro trestný čin proti rodině a dětem), navrhují k zařazení do seznamu podle dostupných poznatku a informací zaměstnanci věznice, zejména zaměstnanci oddělení výkonu vazby, oddělení výkonu trestu nebo oddělení výkonu zabezpečovací detence⁵¹.
- ✓ *Možný pachatel násilí – MPN* – vězňenou osobu, která má sklony k agresivnímu jednání nebo páchání násilí, mohou k zařazení do seznamu jako možného pachatele násilí navrhnout zaměstnanci věznice, zejména zaměstnanci oddělení výkonu vazby, oddělení výkonu trestu nebo oddělení výkonu zabezpečovací detence. V souvislosti s návrhem podle odstavce 1 se zohledňuje aktuální chování vězňené osoby a informace z jejího osobního spisu (např. míra schopnosti sebeovládání, fyzické předpoklady, včetně závažnosti spáchané trestné činnosti, způsobu jejího provedení a způsobených následku)⁵².
- ✓ *Další vytypovaná osoba – DVO* - jako další vytypovaná osoba se do seznamu zařadí obviněný, proti kterému je vedeno medializované trestní stíhání pro zvlášť závažnou

⁴⁹ NGŘ 12/2012, § 4

⁵⁰ NGŘ 12/2012, § 5

⁵¹ NGŘ 12/2012, § 6

⁵² NGŘ 12/2012, § 7

trestnou činnost nebo trestnou činnost spáchanou na dítěti anebo obviněný, který je známý z veřejného nebo politického života. Jako další vytypovanou osobu lze ve zvlášť odůvodněných případech a na základě individuálního posouzení do seznamu zařadit i aktuálně medializovaného odsouzeného, který byl odsouzen za zvlášť závažnou trestnou činnost nebo trestnou činnost spáchanou na dítěti nebo, který je známý z veřejného nebo politického života, nebo chovance, který byl umístěn do výkonu zabezpečovací detence jako pachatel činu jinak trestného spáchaného na dítěti nebo chovance, který je známý z veřejného nebo politického života⁵³.

- ✓ *Další vytypovaná osoba - DVO-P* - jako další vytypovaná osoba charakteristická výkonem profese se do seznamu zařazuje obviněný nebo odsouzený, který v době pěti let před dodáním nebo nástupem do výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, anebo v souvislosti s nařízeným trestem, byl příslušníkem ve služebním poměru nebo zaměstnancem v pracovním poměru k bezpečnostnímu sboru České republiky, vojákem armády České republiky, příslušníkem vojenského zpravodajství České republiky nebo strážníkem obecní policie⁵⁴.

U odsouzených zařazených do seznamu MON, NMÚ, STH se provádí kontroly v intervalu do dvou hodin, dále jednou týdně provede dozorce zrakovou prohlídku, za účelem zjištění stop po fyzickém násilí. Pokud pojme příslušník, nebo zaměstnanec VSČR podezření z fyzického násilí, provede tuto prohlídku neprodleně. Při zjištění stop po fyzickém násilí vyhotoví příslušník, nebo zaměstnanec VSČR - Záznam o zjištění fyzického násilí. Po vykonání zrakové prohlídky, provede dozorce listinný záznam o výsledku provedené prohlídky. Jednou měsíčně se provede u zmíněných odsouzených mimořádná lékařská prohlídka. Ta se provádí na zdravotním středisku věznice a je o jejím výsledku vyhotoven listinný záznam. Vychovatel výkonu trestu a dozorce mají neustálý přehled o osobách zařazených v seznamu podle NGR č. 12/2012, o celkovém počtu na oddíle, kde jsou ubytováni⁵⁵.

⁵³ NGR 12/2012, § 8

⁵⁴ NGR 12/2012, § 8a

⁵⁵ NGR 12/2012

4.6 OPATŘENÍ VYCHOVATELE PŘI ZJIŠTĚNÍ NÁSILNÉHO JEDNÁNÍ

Tak jak již bylo zmíněno v úvodu, vychovatel by měl být prvním článkem ve výchovném působení, který by měl takový druhý život odsouzených eliminovat. Dle svých odborných znalostí a zkušeností musí podniknout preventivní (k eliminaci) nebo v konečné fázi následné (k odstranění) kroky vedoucí k potlačení násilí ve svém svěřeném kolektivu.

Preventivní

Při příchodu nového vězně na oddělení se důkladně seznámit s odbornými posudky vypracovanými specialisty VS ČR (psychologický, pedagogický, zdravotní a sociální). Na základě těchto posudků se snažit vytipovat jedince, kteří svými vlastnostmi mohou spadat do kategorie potencionálních agresorů nebo obětí šikany. V rámci ubytování na celách se snažit o oddělení možných obětí agresorů. Maximálně zaměstnávat a zájmovými aktivitami naplňovat volný čas agresorů. Ve spolupráci s dozorcí oddílu zajišťovat častější kontroly ložnic, především v nočních hodinách. Častěji a pravidelně hovořit s možnými objekty násilí. Nebagatelizovat žádné projevy agresivního chování. Svým chováním, přístupem k odsouzeným a odbornými znalostmi si vytvořit podmínky k přirozenému respektování ze strany všech odsouzených, zejména agresorů. Volit důsledný, ale méně autoritativní přístup, nedopouštět se chyb a tím neposilovat pozici agresorů v kolektivu.

Následná

Ve spolupráci s dozorcí oddělení zajistit neprodleně izolaci oběti od agresora/ů. Při fyzickém napadení zajistit lékařské ošetření oběti. O zjištěné události informovat svého nadřízeného a ústavního psychologa. Souběžně s tím informovat speciálního pedagoga, sociální pracovníci a Oddělení prevence a stížností. Pokud by to situace vyžadovala (atmosféra na oddělení), je možné ve spolupráci s dozorcí uskutečnit shromáždění s odsouzenými a učinit kroky nezbytné k zajištění klidu a pořádku na oddělení. S dozorcí oddílu provádět častější kontroly cel a namátkové osobní prohlídky možných členů skupiny agresorů. Při zjištění konkrétních poznatků a osob podat návrh na změnu ubytování agresora/-ů v rámci oddělení nebo věznic. V některých situacích je nutné vytvářet tlak na zbylé členy skupiny agresorů (potencionální nástupce, přítleskávače), neustále je zaměstnávat, pokud možno fyzicky náročnější prací, častěji kontrolovat, zapojovat častěji do zájmových aktivit a co nejvíce s nimi hovořit – osobní pohovory.

4.7 ELIMINACE NÁSILÍ Z POHLEDU ODBORNÝCH ZAMĚSTNANCŮ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY

Přetížení prací a neustále se zvyšující administrativní agenda omezují možnosti pečlivého sledování a odhalování potenciálních agresorů a obětí. Na tom se převážná většina odborných zaměstnanců shoduje. I když v posledních letech došlo k mírnému nárůstu vězeňského personálu v uniformované i civilní složce, je to stále ve srovnání s počtem odsouzených a tabulkovými předpoklady nedostačující. Dle Vyhlášky č. 345/1999 Sb. by například jednomu vychovateli mělo být svěřeno do péče zpravidla nejvýše 20 odsouzených.

Realita je ovšem dlouhodobě násobně vyšší, což má negativní vliv na individuální práci s vězněm.

Dalším zřejmě dlouhodobým problémem, který není možné opomenout, jsou nedostačující finanční prostředky nutné k zajišťování aktivit programu zacházení, které mají v případě odborného vedení nezanedbatelný vliv při ovlivňování negativních složek osobnosti člověka a prohlubování jeho dovedností, které může uplatnit po propuštění z výkonu trestu. Ruku v ruce s vedením aktivit jsou dostatečné odborné znalosti zaměstnanců, které jsou zajišťované prostřednictvím různých kurzů a školení. Nicméně i zde jsou nemalé rezervy v konečné fázi ovlivněné nedostatkem finančních prostředků.

Nedostatečné finanční prostředky, přetíženost zaměstnanců a problémy s ubytovací kapacitou. Právě ve třetím z těchto bodů vidím dlouhodobý problém, ztěžující až znemožňující pozitivní ovlivňování jednotlivců. Monitorovat chování osmdesáti odsouzených, všimnout si abnormalit v jednání jednotlivců a dalších zvláštností, které by mohly mít spojitost s projevy násilí, je prakticky nemožné. Nicméně v současných podmínkách jsou sledování, shromažďování poznatků, jejich hodnocení, ověřování a typování jedinými prostředky v boji proti násilí ve věznicích, pomineme-li variantu nahlášení události ze strany oběti či jiných odsouzených.

5 PRŮZKUM

5.1 CÍL PRŮZKUMU

Do věznic jsou na základě soudního rozhodnutí umisťovány osoby, které spáchaly různé trestné činy. Mohou to být trestné činy jak majetkového charakteru, tak i násilné povahy. Jedná se o osoby různých věkových kategorií, národností, náboženského vyznání, apod. Soužití těchto osob v omezeném prostoru někdy může být problematické. Ve věznicích jsou také určité osoby, které se snaží o vybudování, nebo o upevnění určité pozice, a k tomu nezdědka používají právě násilí. Je mnoho dalších faktorů, které podporují vyskytování násilného jednání ve výkonu trestu odnětí svobody. Z toho důvodu jsme za cíl této bakalářské práce zadali zjistit, zda jedním z důvodů násilného jednání odsouzených je nedostatečné využití volného času a zmapování reálné situace v problematice násilí mezi odsouzenými pracovními zařazenými i osobami bez pracovního zařazení, umístěnými momentálně ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Plzeň.

5.2 POUŽITÉ METODY

V první použité metodě, což je analýza produktů činnosti, jsme se zaměřili na výběr odsouzených osob, zejména s ohledem na délku pobytu ve výkonu trestu odnětí svobody. Při tomto výběru jsme neoslovovali odsouzené osoby, které byly v době provádění výzkumu ve výkonu trestu kratší dobu než půl roku. Domníváme se, že osoby s kratším pobytem než půl roku ve výkonu trestu, nemusí mít ještě tolik zkušeností a ještě jim nebyl stanoven program zacházení, který by měl přispívat k resocializaci jedince a naplnění trávení volného času ve věznici.

Ve druhé použité metodě, což je dotazník vlastní konstrukce, byly použity z důvodu získání co nejpřesnějších údajů uzavřené konkrétní otázky. Nejprve bylo použito několik dotazů ke zjištění základních informací o samotné osobě dotazovaného, a poté následují již dotazy vedoucí k požadovanému cíli této bakalářské práce.

5.3 POPIS VZORKU

Při provádění tohoto výzkumu bylo spolupracováno se skupinou čtyřiceti respondentů. Jednalo se o soudem odsouzené muže, umístěné v době provádění výzkumu ve Věznici Plzeň - Bory, zařazené do věznice typu s ostrahou. Bylo osloveno dvacet odsouzených z oddílu pro nezaměstnané a stejný počet z oddílu, kde jsou umístěni pracující odsouzení v jednosměnném,

dvousměnném i třisměnném provozu, tak aby bylo z dosažených výsledků zjevné, zda má pracovní zařazení odsouzených vliv na výskyt a četnost násilí mezi jednotlivci. Společně s tímto aspektem byly posuzovány majetkové poměry a využívání volného času v rámci jednotlivých skupin. Tato informace je z našeho pohledu důležitá, protože zaměstnané osoby mají určitý výdělek, který jim zajišťuje jisté materiální zajištění a tím dle našeho názoru zde není předpoklad, že by docházelo k násilnému chování z důvodu získání jistého materiálního prospěchu. Na druhou stranu ale zase možnost výdělků sebou přináší také svá rizika, která naopak násilné chování podporuje, a to jsou sice ve věznicích nepovolené věci, ale ve skutečnosti existují, jako např. sázení, hazardní hry apod.

Při výběru respondentů nebylo přihlíženo k národnosti a etnické příslušnosti, druhu trestné činnosti, vyznání, místu trvalého bydliště apod.

Spolupráce odsouzených osob na tomto výzkumu byla zcela dobrovolná a nebylo použito nátlaku.

Dotazy v dotazníku byly konstruovány z důvodu naprosté anonymity a zejména ochrany osobních údajů tak, aby se odpovědi nestaly určitým vodítkem k identifikování dotazovaného. Každý dotazovaný byl předem upozorněn, že výsledky budou použity pouze pro účely této bakalářské práce a poté budou neprodleně zlikvidovány.

Dotazníky byly položeny na volně přístupném místě, aby si je jednotlivci mohli vzít a poté byly odevzdávány do schránky, ke které mají také odsouzení téměř volný přístup.

5.4 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ

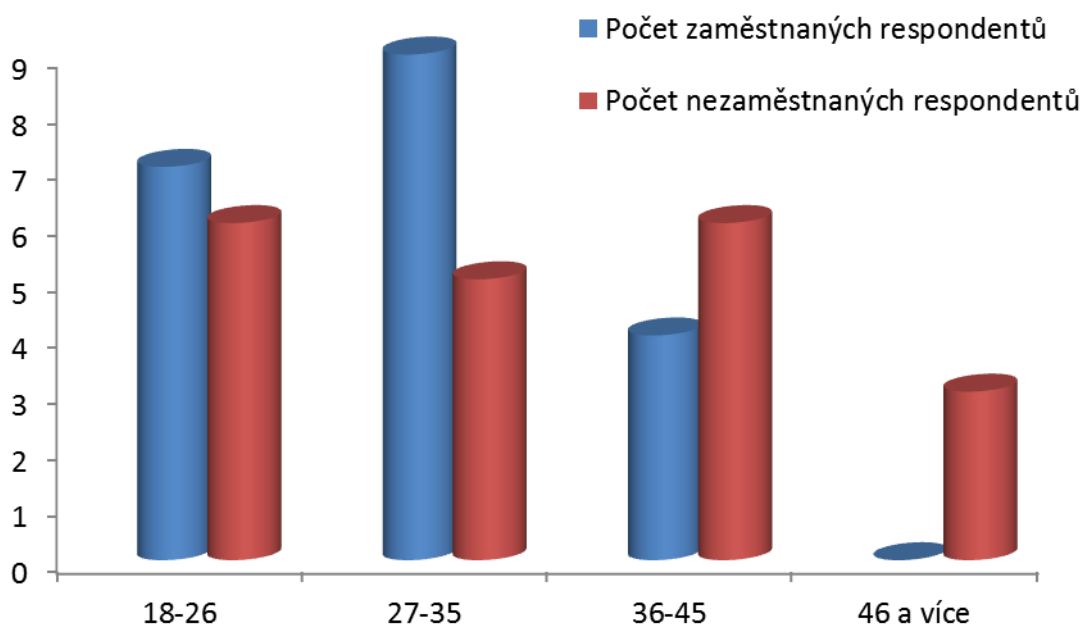
Pro účely tohoto výzkumu bylo odsouzeným poskytnuto na volně přístupné místo čtyřicet dotazníků. Pro odevzdání dotazníků byla určena schránka, ke které mají odsouzení volný přístup bez jakéhokoliv dozoru. Po předchozích zkušenostech jsme se domnívali, že se nám několik dotazníků nevrátí zpět nebo budou znehodnoceny, ale k našemu překvapení byly dotazníky odevzdány odsouzenými všechny. Po navrácení těchto dotazníků jsme je vizuálně překontrolovali, aby nenastal případ, kdy jeden z dotazovaných vyplnil více dotazníků, což se dle našeho názoru nestalo, ale vyloučit tuto možnost při této formě dotazování samozřejmě s jistotou nelze.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo:

Tabulka č. 1 – Věk respondentů⁵⁶

Věk respondentů	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
18-26	7	6
27-35	9	5
36-45	4	6
46 a více	0	3

Graf č. 1 – Věk respondentů⁵⁷

V otázce číslo jedna – Jaký je Váš věk?, nás zajímalo, s jakou věkovou skupinou respondentů pracujeme. Pro zjednodušení zpracování údajů jsme dotazované rozdělili do 4 skupin: 18-26 let, 27-35 let, 36-45 let, 45 a více let. Z výsledků je zřejmé, že nejpočetnější skupinu dotazovaných tvoří odsouzení ve věkovém rozmezí 27-35 let.

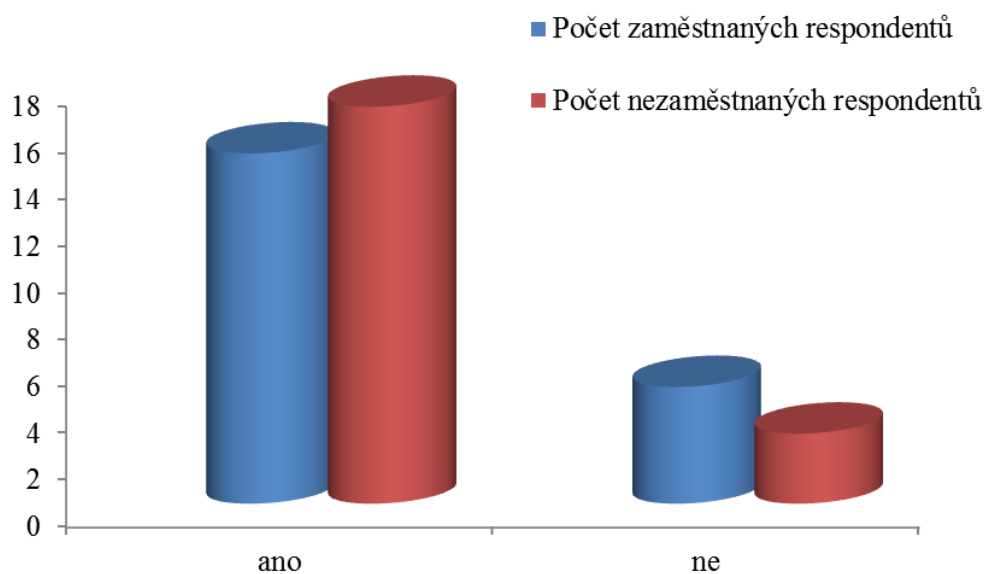
⁵⁶ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁵⁷ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka č. 2 – Výkon trestu odnětí svobody v minulosti⁵⁸

Výkon trestu o. s. v minulosti	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	15	17
ne	5	3

Graf č. 2 – Výkon trestu odnětí svobody v minulosti⁵⁹

U druhé otázky nás zajímalo, jakou mají odsouzení zkušenost s výkonem trestu. Ukázalo se, že převážná většina odsouzených je ve výkonu trestu odnětí svobody opakovaně.

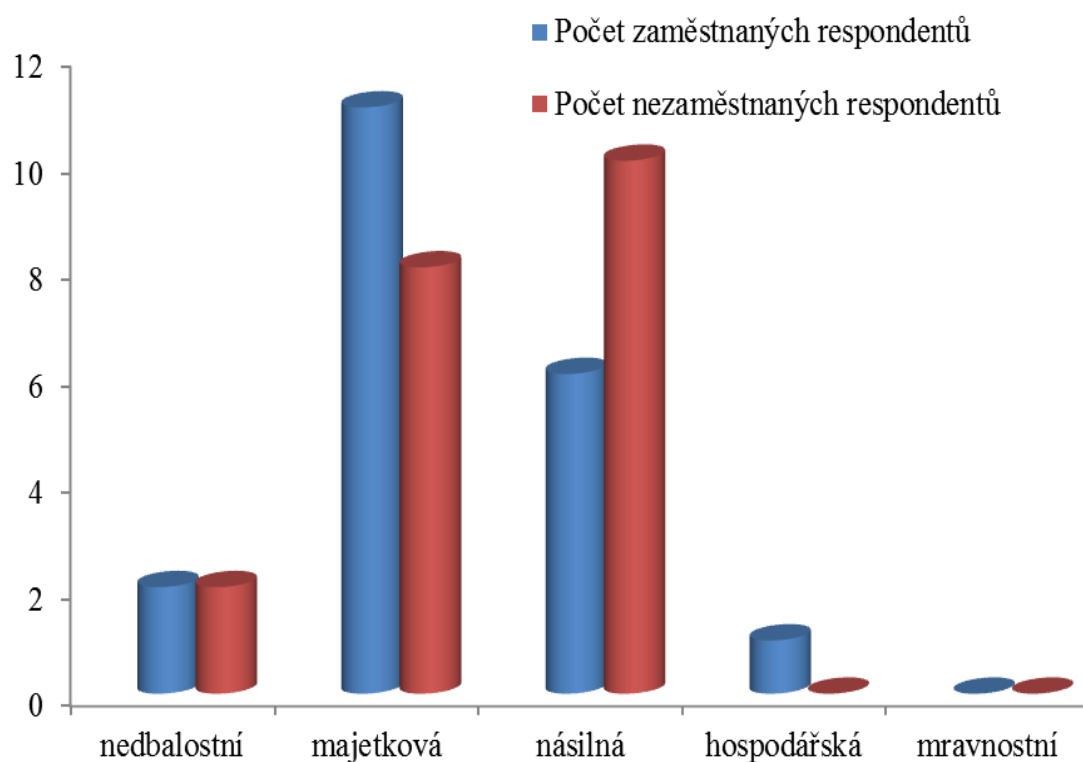
⁵⁸ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁵⁹ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka č. 3 – Druh trestné činnosti⁶⁰

Druh trestné činnosti	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
nedbalostní	2	2
majetková	11	8
násilná	6	10
hospodářská	1	0
mravnostní	0	0

Graf č. 3 – Druh trestné činnosti⁶¹

Na základě otázky číslo tři jsme zjistili, že nejvíce respondentů bylo odsouzeno za majetkovou a násilnou trestnou činnost, nikdo za hospodářskou.

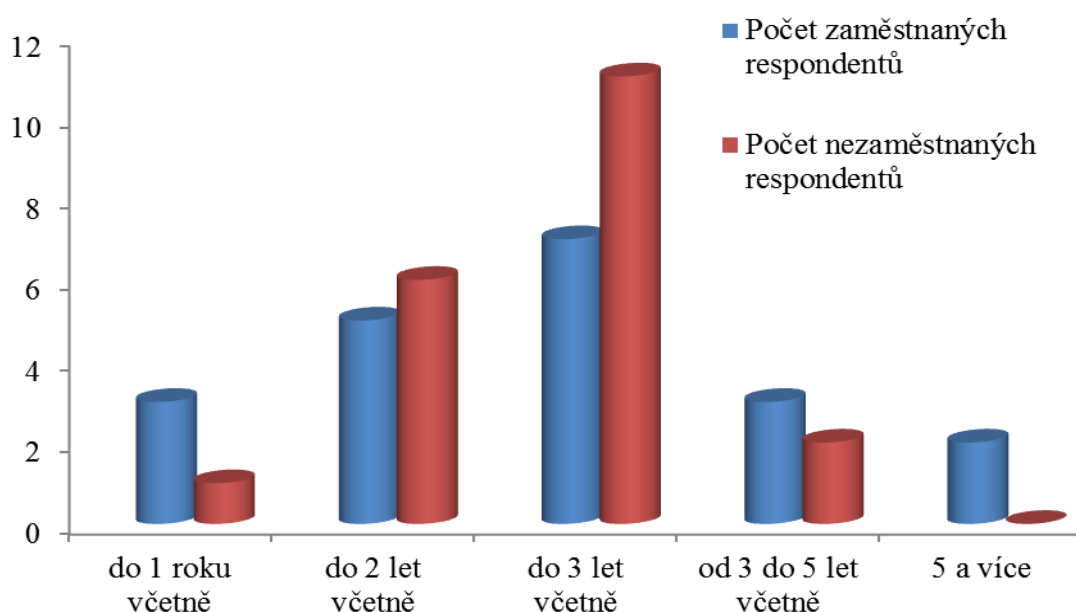
⁶⁰ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁶¹ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka č. 4 – Délka trestu odnětí svobody⁶²

Délka trestu odnětí svobody	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
do 1 roku včetně	3	1
do 2 let včetně	5	6
do 3 let včetně	7	11
od 3 do 5 let včetně	3	2
5 a více	2	0

Graf č. 4 – Délka trestu odnětí svobody⁶³

Již víme z předešlých otázek, že většina respondentů už byla ve výkonu trestu odnětí svobody a většina byla odsouzena za majetkovou a násilnou trestnou činnost, tedy byl i předpoklad, že nejpočetnější skupinu bude tvořit trest do tří let.

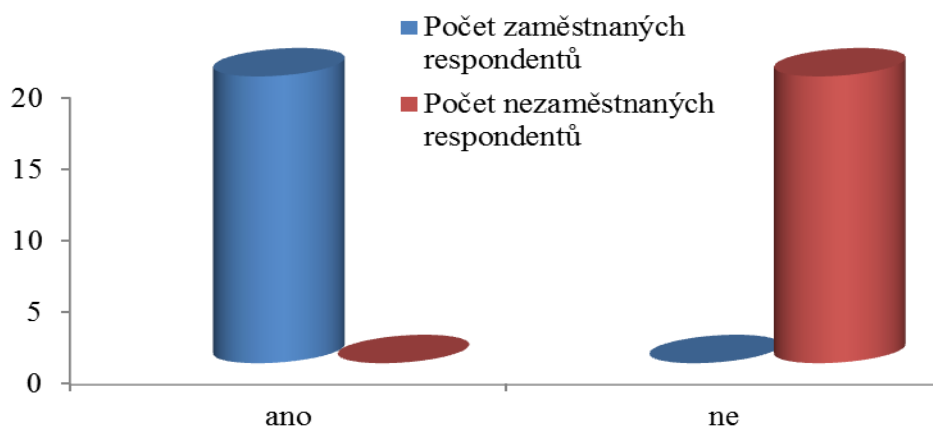
⁶² Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁶³ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka č. 5 – Pracovní zařazení⁶⁴

Pracovní zařazení	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	20	0
Ne	0	20

Graf č. 5 – Pracovní zařazení⁶⁵

Jak je již patrné ze zadání, výsledek otázky číslo pět je 20 a 20. Kdy pro nás pracovní zařazení bylo hlavním faktorem, jelikož je tu předpoklad, že zde nebude páčáno násilí, když mají odsouzení přístup k finančním prostředkům.

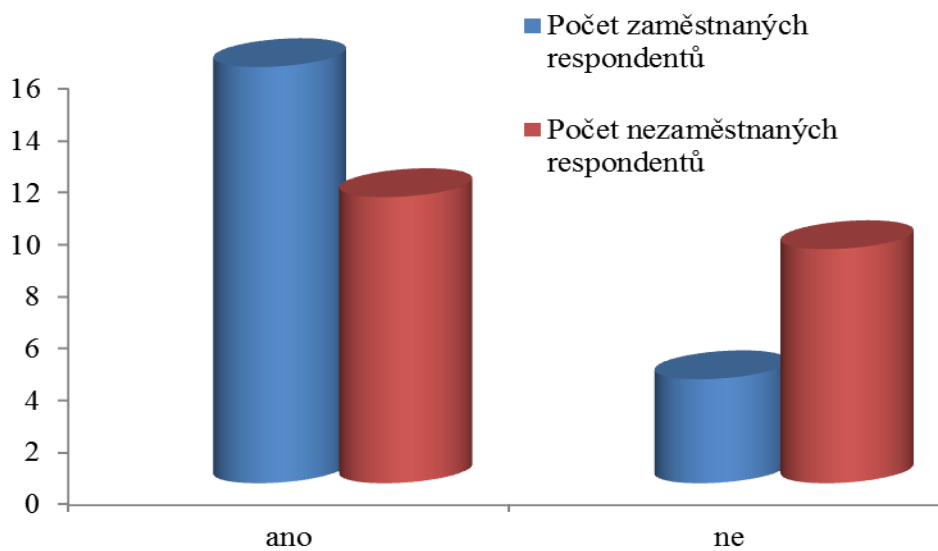
⁶⁴ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁶⁵ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka č. 6 – Řízené aktivitě⁶⁶

Zařazení v řízené aktivitě	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	16	11
ne	4	9

Graf č. 6 – Řízené aktivitě⁶⁷

Tabulka č. 7 – Volnočasové aktivity⁶⁸

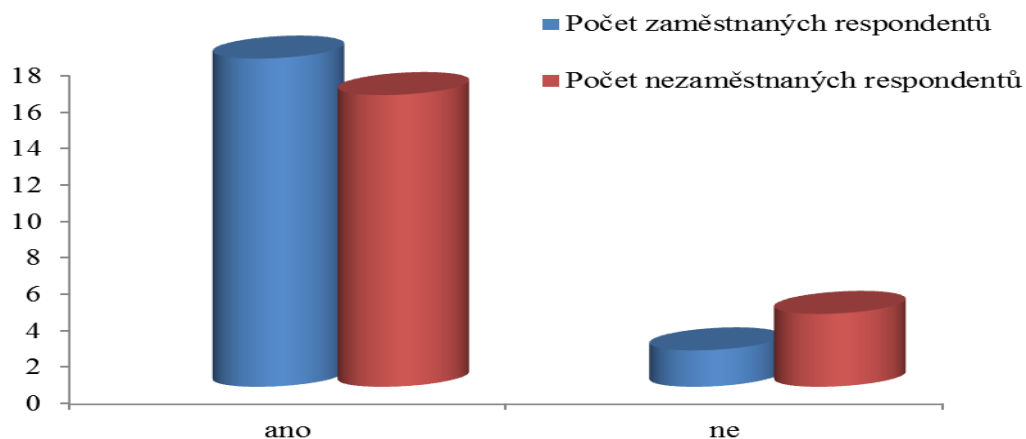
Zařazení ve volnočasové aktivitě	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	18	16
ne	2	4

⁶⁶ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁶⁷ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁶⁸ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf č. 7 – Volnočasové aktivity⁶⁹

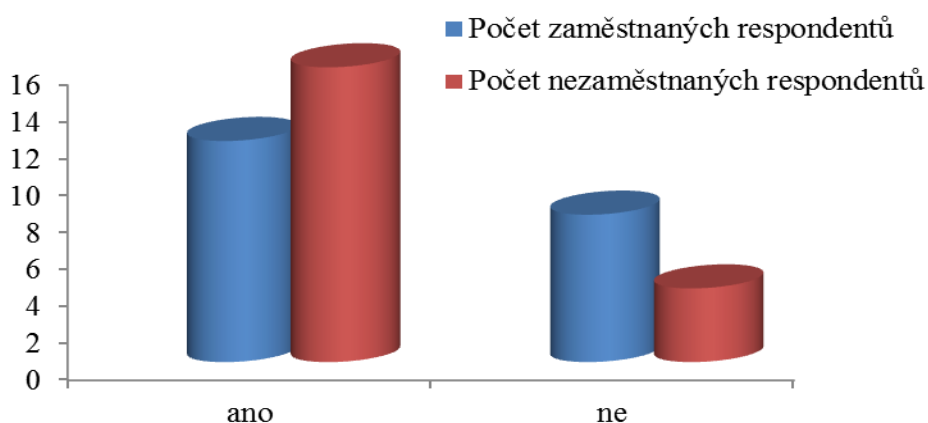

V otázce šest a sedm nás zajímalo, zda se odsouzení nějakým způsobem snaží trávit volný čas, ať už formou řízených aktivit s vychovateli, či formou neřízených aktivit, jako je četba a sledování televizního vysílání. Výsledkem je, že téměř většina má snahu se zapojovat do aktivit, ale u nepracujících odsouzených se jeví mírná pasivita.

Tabulka č. 8 – Úklid a prospěšné činnosti pro chod věznice⁷⁰

Úklid a jiná činnost prospěšná pro chod věznice	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	12	16
ne	8	4

Graf č. 8 – Úklid a prospěšné činnosti pro chod věznice⁷¹

⁶⁹ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁷⁰ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

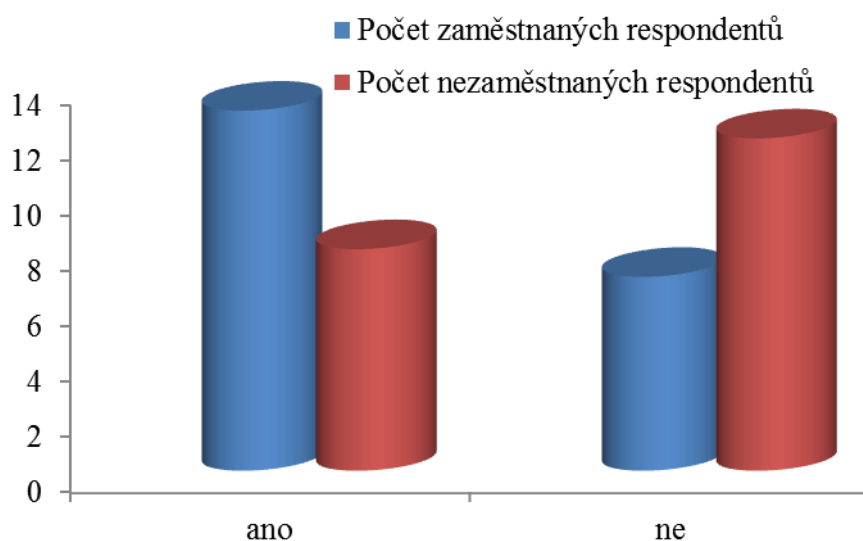
⁷¹ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Otázka číslo osm měla význam spíše pro nezaměstnané odsouzené, kde nás zajímalo, jestli se alespoň snaží nějakým způsobem zařadit do pracovních činností. Výsledkem je, že převážná většina se snaží zapojovat.

Tabulka č. 9 – Prostředky přispívající k resocializaci⁷²

Dostatek prostředků u VS ČR?	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	13	8
ne	7	12

Graf č. 9 – Prostředky přispívající k resocializaci⁷³

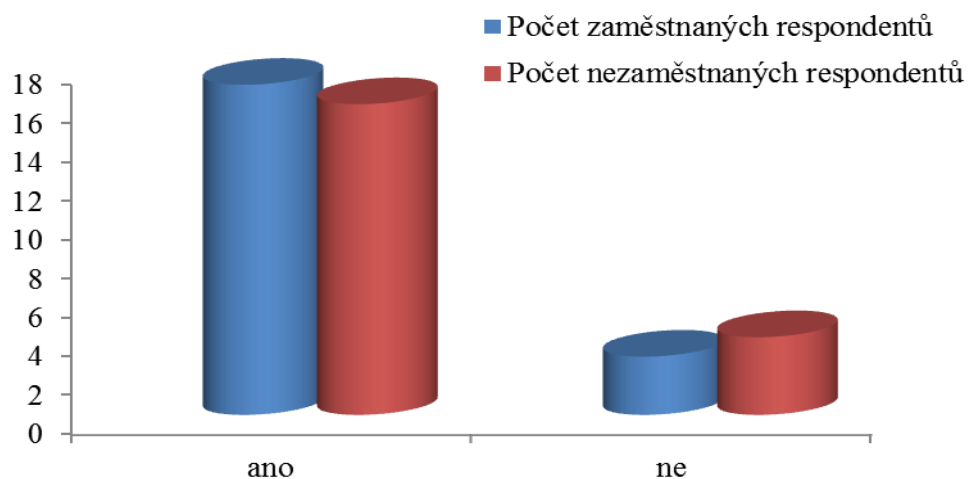
V deváté otázce nás zajímal názor odsouzených k postavení Vězeňské služby České republiky a prostředkům potřebných k vytváření aktivit pro odsouzené, kdy je velice zajímavý rozpor názorů mezi odsouzenými pracovně zařazenými a nepracujícími.

⁷² Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁷³ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka č. 10 – Kontakt s rodinou⁷⁴

Kontakt s rodinou	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	17	16
ne	3	4

Graf č. 10 – Kontakt s rodinou⁷⁵

V otázce číslo deset nás zajímalo, zda jsou odsouzení v kontaktu s rodinou. Myslíme si, že je to velice důležitá otázka. Kontakt s rodinou je z psychologického hlediska velice důležitý, kdy nedostatek kontaktu s rodinou může u vězňených osob vyvolávat deprese, které mohou být dalším faktorem pro páchání násilí.

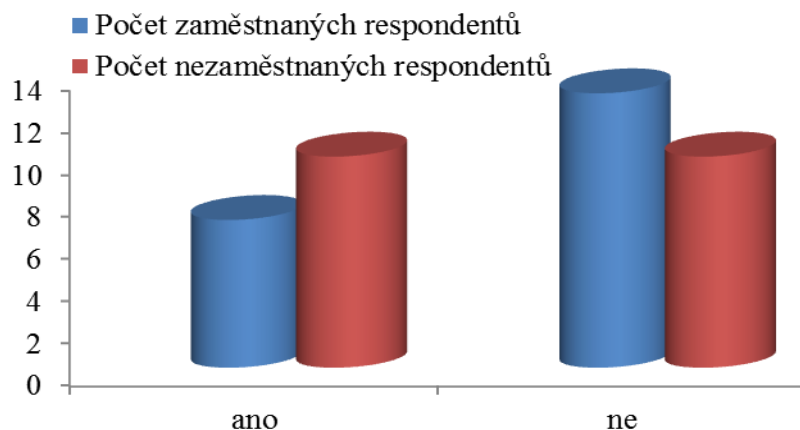
Tabulka č. 11 – Využití poradenství speciálních pracovníků

Využití speciálních pracovníků	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	7	10
ne	13	10

⁷⁴ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁷⁵ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf č. 11 – Využití poradenství speciálních pracovníků⁷⁶

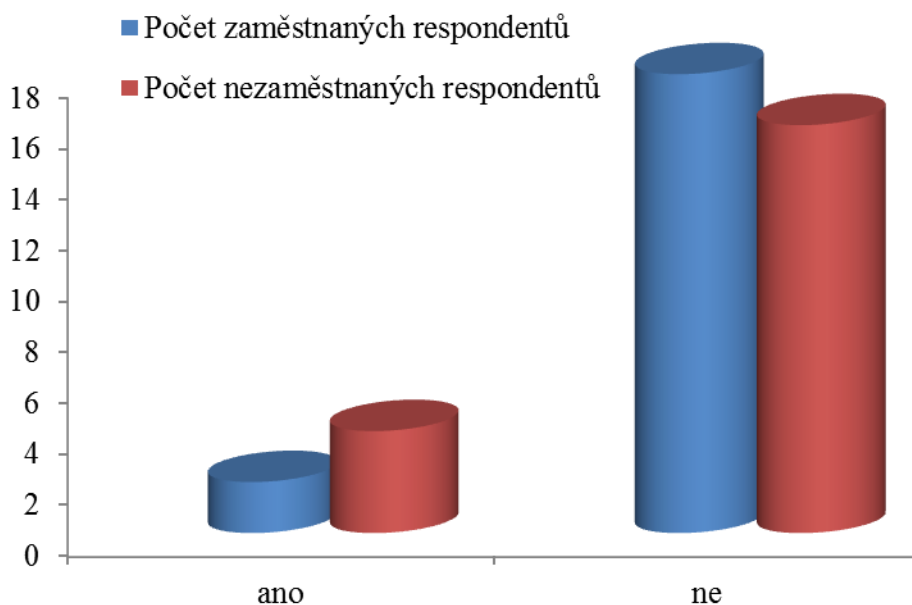

Otázka číslo jedenáct je téměř nezhodnotitelná, jelikož je to skoro půl na půl.

Tabulka č. 12 – Oběť násilí ve věznici⁷⁷

Stal se obětí	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	2	4
ne	18	16

Graf č. 12 – Oběť násilí ve věznici⁷⁸

⁷⁶ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁷⁷ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

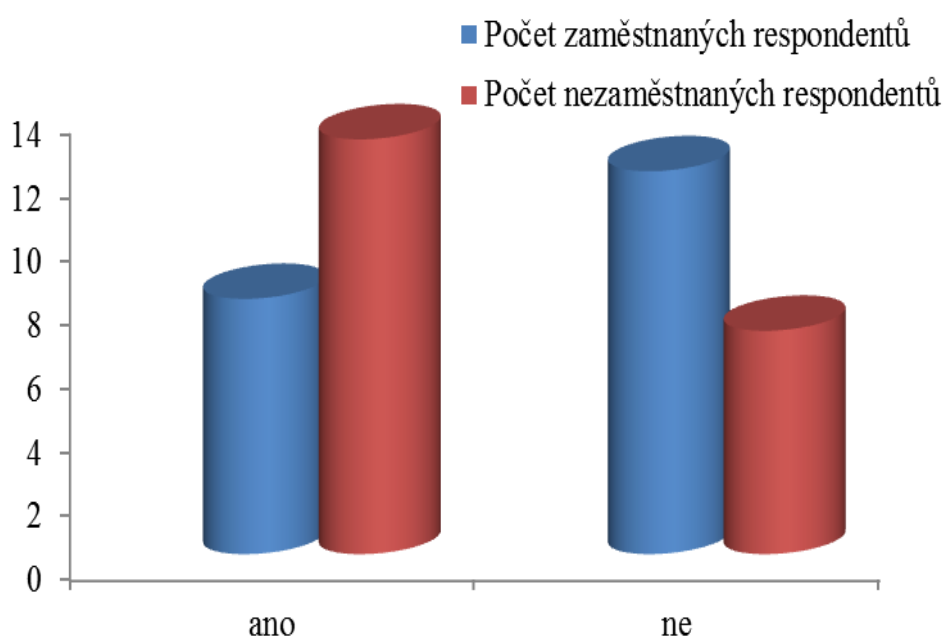
⁷⁸ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Otázka číslo dvanáct již směřovala přímo ke zjištění stavu násilí, kdy se našlo několik jedinců, kteří se již stali obětí násilí ve věznici. Z řad nezaměstnaných se jedná o větší počet jedinců.

Tabulka č. 13 – Násilí ve věznici⁷⁹

Násilí ve věznici?	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	8	13
ne	12	7

Graf č. 13 – Násilí ve věznici⁸⁰

V otázce číslo třináct je výrazné, že počet nezaměstnaných se setkává s násilím více, než odsouzení pracovně zařazení.

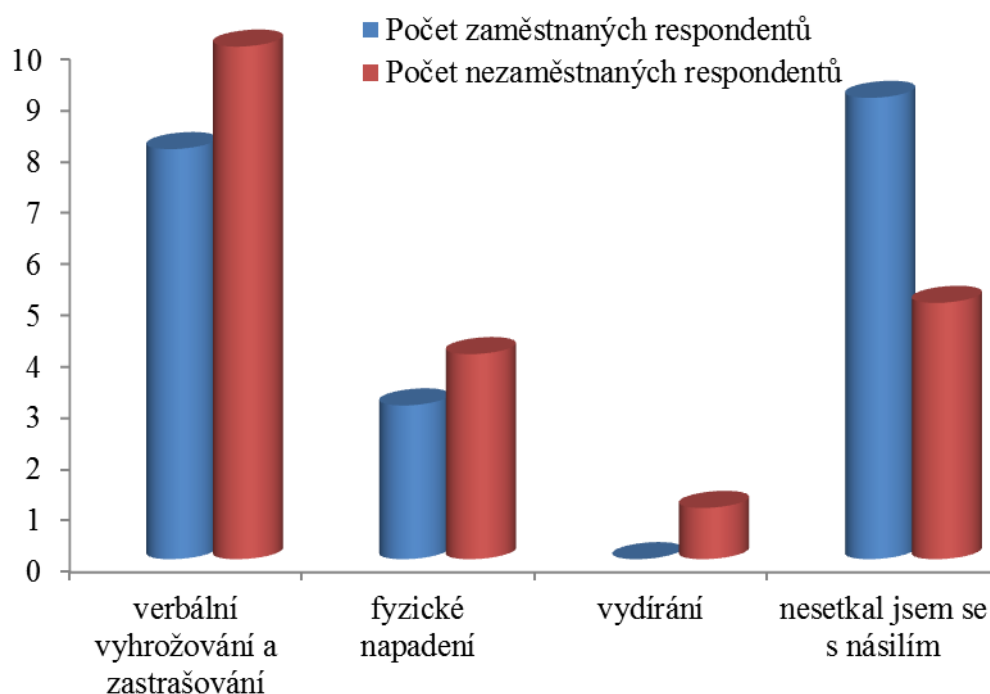
⁷⁹ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁸⁰ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka č. 14 – Forma násilí⁸¹

Forma násilí	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
verbální vyhrožování a zastrašování	8	10
fyzické napadení	3	4
vydírání	0	1
nesetkal jsem se s násilím	9	5

Graf č. 14 – Forma násilí⁸²

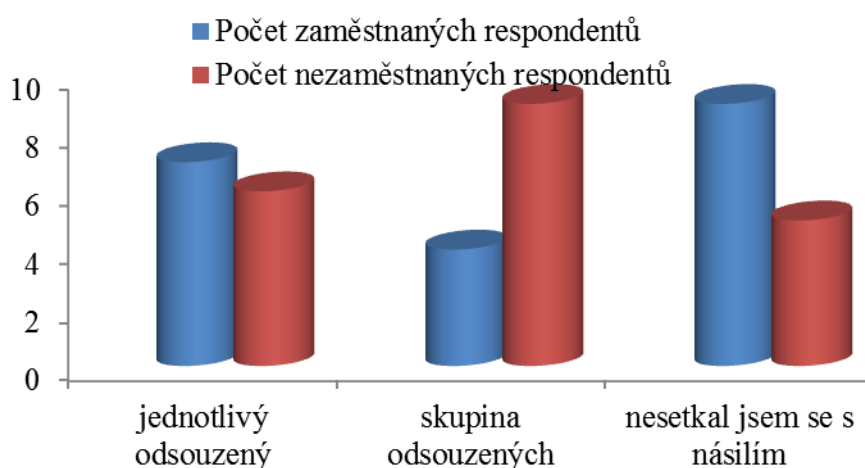
Na základě čtrnácté otázky se ukázalo, že nejčastější formou násilí je verbální vyhrožování a zastrašování. Bohužel se našli i jedinci, kteří byli fyzicky napadeni, kdy opět toto jednání převažuje u osob pracovně nezařazených

⁸¹ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁸² Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Tabulka č. 15 – Počet aktérů⁸³

Forma násilí	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
jednotlivý odsouzený	7	6
skupina odsouzených	4	9
nesetkal jsem se s násilím	9	5

Graf č. 15 – Počet aktérů⁸⁴

Otázka číslo patnáct nám přinesla poznatek, že pracovní zařazení odsouzení nejčastěji páchají násilí jako jednotlivci, kdežto u nepracujících převažuje násilí ze strany skupin.

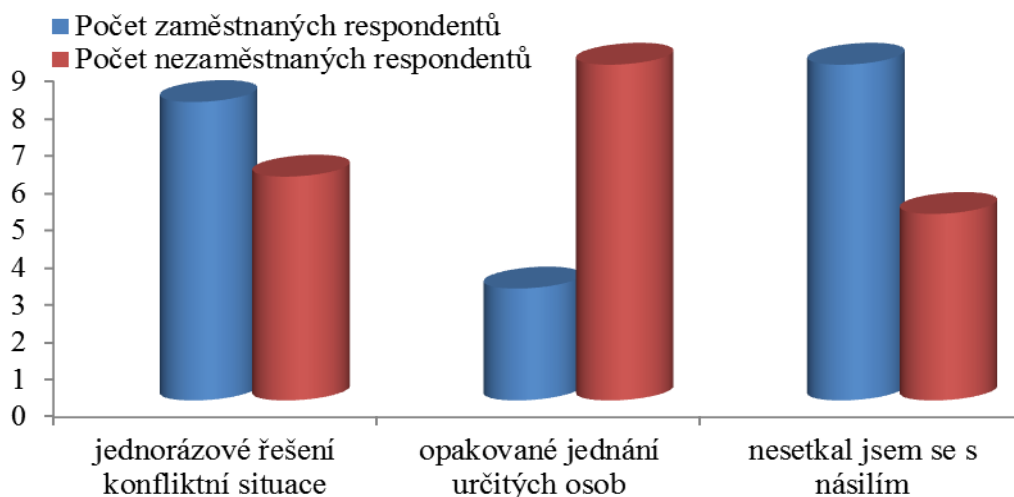
Tabulka č. 16 - Příčina násilí⁸⁵

Příčina násilí	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
jednorázové řešení konfliktní situace	8	6
opakované jednání určitých osob	3	9
nesetkal jsem se s násilím	9	5

⁸³ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁸⁴ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁸⁵ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf č. 16 - Příčina násilí⁸⁶

Z otázky číslo šestnáct vyplývá, že pokud již propukne násilí mezi odsouzenými, je tím u pracovně zařazených odsouzených řešení jednorázové situace, kdy dalším z faktorů páchaní násilí může být ponorková nemoc. Nepracující odsouzení odpověděli, že násilí je spíše opakované jednání ze strany určitých osob - agresorů.

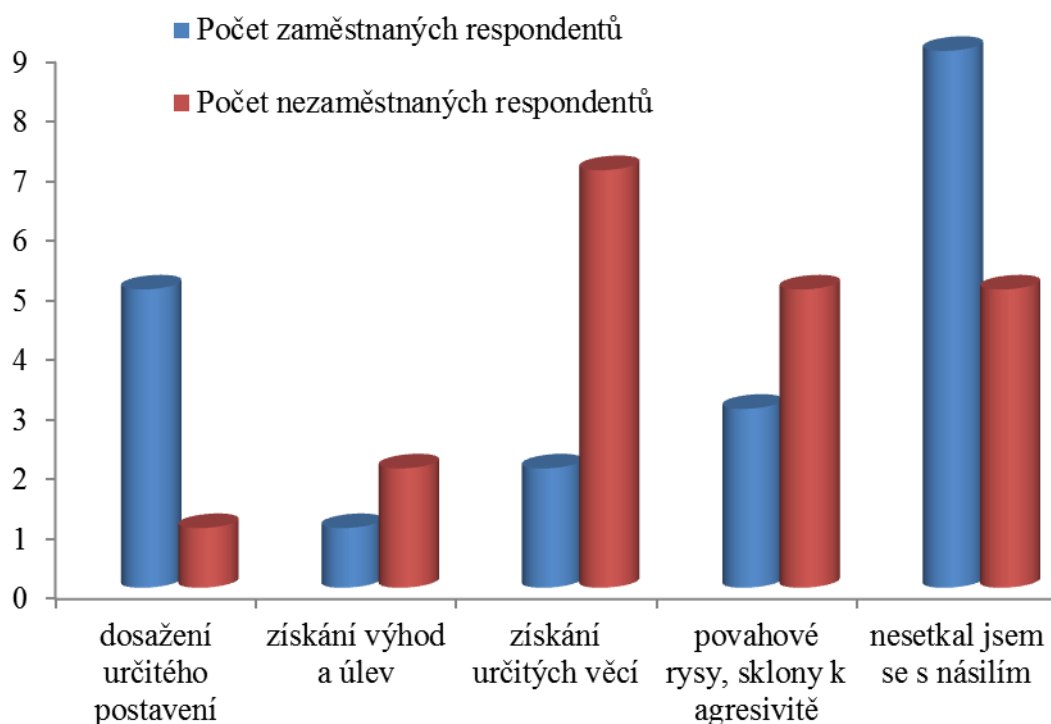
Tabulka č. 17 – Důvody násilí⁸⁷

Důvody násilí	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
dosažení určitého postavení	5	1
získání výhod a úlev	1	2
získání určitých věcí	2	7
povahové rysy, sklony k agresivitě	3	5
nesetkal jsem se s násilím	9	5

⁸⁶ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁸⁷ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf č. 17 – Důvody násilí⁸⁸

V otázce sedmnáct nás zajímalo, jaké jsou důvody agresora k páčání násilí. Dalo by se říci, že u pracovně zařazených převládá důvod dosažení určitého postavení, načež u nepracujících je to získání věcí a povahové rysy, s čímž jsme počítali, jelikož i to je jedním z důvodů, proč tito odsouzení neprošli komisí pro pracovní zařazení.

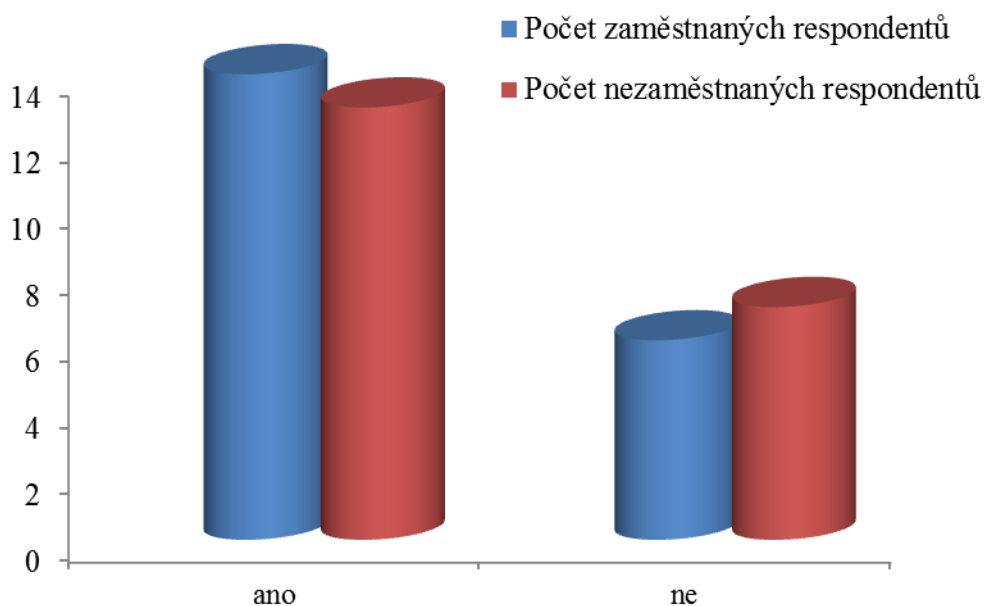
Tabulka č. 18 – Opatření ze strany věznic⁸⁹

Opatření ze strany VS ČR jsou dostatečná?	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	14	13
ne	6	7

⁸⁸ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁸⁹ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Graf č. 18 – Opatření ze strany věznice⁹⁰

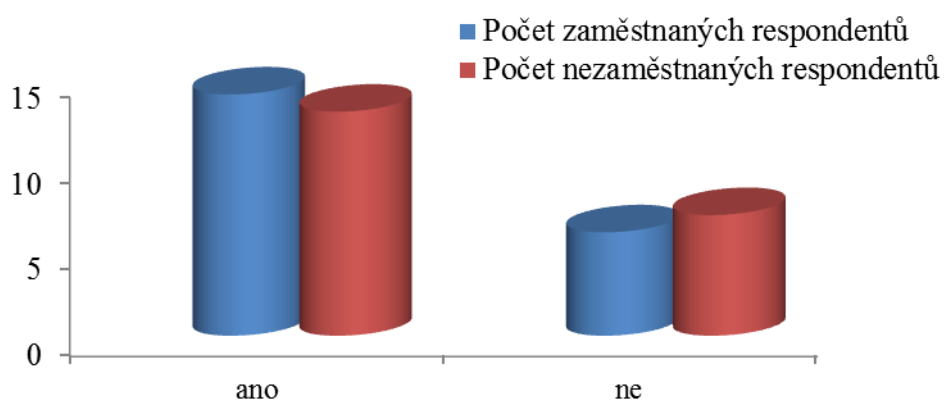

V otázce číslo osmnáct si většina odsouzených myslí, že opatření ze strany vězeňské služby k zabránění násilí jsou dostačující.

Tabulka č. 19 – Řešení násilí zaměstnanci⁹¹

Řešení násilí zaměstnanci	Počet zaměstnaných respondentů	Počet nezaměstnaných respondentů
ano	14	13
ne	6	7

Graf č. 19 – Řešení násilí zaměstnanci⁹²

⁹⁰ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁹¹ Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

⁹² Zdroj: autorka práce, 2017 (vlastní šetření)

Z otázky číslo devatenáct vyplývá, že nadpoloviční většina odsouzených si myslí, že zaměstnanci vězeňské služby řeší násilí aktivně a dělají proti zabránění a včasnému odhalení vše, co je v jejich silách.

ZÁVĚR

Na základě informací z výkazů o předcházení a včasném odhalování násilí mezi odsouzenými v období let 2012 až 2015 jsme došli k následujícím faktům:⁹³

Rok	Celkový počet případů páchaní násilí dle typu věznění			
	mladiství	ostraha	zvýšená ostraha	celkem
2012	4	23	4	31
2013	2	11	2	15
2014	0	11	2	13
2015	0	11	2	13

Rok	V případě, že bylo možné určit objekt násilí nebo pachatele, došlo k nahlášení			
	poškozeným	jiným vězněm	dozorcem	celkem
2012	11	1	7	19
2013	7	0	2	9
2014	4	1	2	7
2015	7	1	1	9

Rok	V případě, že nebylo možné určit objekt násilí nebo pachatele, došlo k nahlášení		
	účastníkem násilí	dozorcem	celkem
2012	12	0	12
2013	4	2	6
2014	3	3	6
2015	4	0	4

Rok	Způsob řešení případů násilí				
	změna umístění (objekt násilí)	uložení kázeňského trestu (pachatel násilí)	změna umístění - pachatel násilí do jiné věznice (pachatel násilí)	předáno PČR - pachatel násilí)	jiným způsobem
2012	3	48	30	0	1
2013	0	19	16	0	0
2014	0	17	10	2	2
2015	6	11	10	3	3

⁹³ Zdroj: autor práce, 2017 (vlastní šetření)

Z výše uvedených údajů vyplývá, že výskyt násilí ve Věznici Plzeň má klesající tendenci a dopouští se ho více odsouzení v ostraze.

Vliv na klesající tendenci má bezesporu odbornější a kvalitnější práce zaměstnanců věznice, lepší diferenciaci odsouzených, kdy se agresori umísťují odděleně od ostatních na účelově zřízené oddělení pro problémové jedince. Dalším kladným faktorem je určitě SARPO (souhrnná analýza rizik a potřeb odsouzených), která analyzuje několik faktorů, na základě kterých se odsouzenému stanoví komplexní zpráva s doporučením a závěrem. Dochází poté ke stanovení problémových oblastí, na které je možné v průběhu výkonu trestu působit.

V posledních letech došlo ke zvýšení zaměstnanosti vězňů, čímž si nemalý počet odsouzených zlepšilo svou ekonomickou situaci a tím nezávislost na okolí. Zaniká tím důvod někoho okrádat, půjčovat si a nevracet, čímž docházelo ke vzniku krizových situací, které nezdávka končily psychickými a fyzickými konflikty. Nově pracovní zařazení se umístěním do kolektivu zaměstnaných podřizují chování davu, tudíž z materiálního hlediska a z hlediska využití volného času se pro ně násilné jednání stává nepodstatné.

Můj názor je takový, že vězeňský systém v současné době má mnoho nezodpovězených otázek a rezerv ke zlepšení nikoliv jejich práce, ale poslání, za něž lze toto zaměstnání považovat. Boj s násilným jednáním v takto specifickém prostředí se nedá vyhrát a definitivně vymýtit, nicméně je v silách zaměstnanců věznice tento problém eliminovat. Jak již výše uvedené statistiky za posledních několik let ukázaly, lze pomocí lepší diferenciaci vězňů, naplněním jejich volného času, především zaměstnáním a smysluplnými zájmovými činnostmi, docílit klesající tendence násilného jednání. Je však nutné podotknout, že vedle recidivující části agresorů, kteří násilí považují za zcela normální a běžnou součást svého života, existuje stále dost překážek, které odborným zaměstnancům stěžují boj s tímto nešvarem. Jedná se zejména o každoročně zvyšující se počty odsouzených, neustále narůstající nároky na zaměstnance a příslušníky v oblasti administrativy a jiných činností, které ukrajují čas potřebný k přímému jednání s odsouzenými.

Situaci ve Vězeňské službě by šlo nadále ještě zlepšovat, pokud by se Ministerstvo financí dohodlo s Ministerstvem vnitra a budou navýšeny platy příslušníků a zaměstnanců, kterých ve státní správě každoročně ubývá, jelikož odcházejí na jiné pracovní pozici, převážně do soukromého sektoru, kde je jejich práce náležitě finančně oceněna.

Pocit bezpečí se v Maslowově pyramidě potřeb řadí na první místo, je tedy pro mě nepochopitelné, jak je možné, že bezpečnostní složky, které nasazují své životy a zdraví, nejsou za tuto práci náležitě oceněni a stává se, že i prodavačka v maloobchodě je za svou práci ohodnocena finančně lépe.

Další možné řešení, které by zlepšilo situaci vězňů, jsou finanční prostředky na volnočasové aktivity, kterých je samozřejmě také málo.

Dalším řešením situace ve vězeňství by mohlo být přijetí více alternativních trestů, aby nedocházelo k přeplnění věznic, kdy pachatel majetkové trestné činnosti by si jednoduše musel svou škodu odpracovat, či zaplatit.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BIEDERMANOVÁ, E. a M. PETRAS. *Možnosti a problémy resocializace vězňů, účinnost programů zacházení*. Praha: IKSP, 2011. 98 s. ISBN 978-80-7338-115-8.
2. ČERNÍKOVÁ, V. *Sociální ochrana, kriminologický pohled na terciální prevenci*. Praha: Policejní akademie ČR. 2005. 163 s. ISBN 80-7251-207-2.
3. ČERNÍKOVÁ, V. a kol. *Sociální ochrana – terciální prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 244 s. ISBN 978-807380-138-0.
4. HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*, České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií. 2005. 183 s. ISBN 80-86708-05-5.
5. MALÝ, K. a F. SIVÁK. *Dějiny státu a práva v Československu: vysokoškolská učebnice pro studenty právnických fakult*. Praha: Panorama, 1988. 547 s. ISBN neuv.
6. PANÍČEK, F. *Výkon trestu odňatia slobody v minulosti a dnes*. Bratislava: Obzor, 1970. 189 s.
7. SOCHŮREK, J. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, 186 s. ISBN 978-80-7372-287-6.
8. SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie. II. díl. Teorie a praxe zacházení s vězňenými*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, 77 s. ISBN 978-80-7372-204-3.
9. SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie. I. díl. Úvod do teorie trestu a trestání*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, 57 s. ISBN 978-80-7372-203-6.
10. UHLÍK, J. *Exkurze do historie českého vězeňství*. České vězeňství, 1995. č. 4 –5. ISSN 1213-9297.
11. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese.*, Praha : Portál, 2008. 822 s. ISBN 80-7178-802-3.
12. VOJÁČEK, L., K. SCHELLE a V. KNOLL. *České právní dějiny*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 704 s. ISBN 978-80-7380-257-8.

Elektronické zdroje

1. Vězeňská služba ČR. *VSCR: Historie* [online]. VSCR, KÝR, A. © 2012 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/historie-104/historie-vezenstvi>.

2. Vězeňská služba ČR. *VSCR: Stručná historie Věznice Plzeň, Paleček, L.* [online]. VSCR, © 2012 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z WWW: (<http://www.vscr.cz/veznice-plzen-47/informacni-servis-1614/historie-1157>).

Legislativní dokumenty

1. ZÁKON č. 555/1992 Sb., *o Vězeňské službě a justiční Stráži České republiky*, v platném znění.
2. ZÁKON č. 169/1999 Sb., *o výkonu trestu odnětí svobody*, v platném znění
3. Metodický list č. 15/2007 ředitele oboru výkonu vazby a trestu, kterým se stanoví pravidla a principy hodnocení odsouzených osob umístěných ve výkonu trestu odnětí svobody.
4. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 12/2012 ze dne 23. května 2012, o předcházení, zabránění a včasném odhalování násilí mezi obviněnými, odsouzenými a chovanci.
5. Vyhláška 345/1999 Sb., *Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. prosince 1999*, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

Ostatní zdroje

Vnitřní řád Věznice Plzeň

SEZNAM ZKRATEK

DVO	další vytipovaná oběť
DVO-P	další vytipovaná oběť – profese
MON	možný objekt násilí
MPN	možný pachatel násilí
NGŘ	nařízení Generálního ředitele
NMÚ	nízká mentální úroveň
SARPO	souhrnná analýza rizik a potřeb odsouzených
STH	snížená tělesná hmotnost
VS ČR	Vězeňská Služba České republiky

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Věk respondentů	43
Tabulka č. 2 – Výkon trestu odnětí svobody v minulosti.....	44
Tabulka č. 3 – Druh trestné činnosti.....	45
Tabulka č. 4 – Délka trestu odnětí svobody	46
Tabulka č. 5 – Pracovní zařazení.....	47
Tabulka č. 6 – Řízené aktivity	48
Tabulka č. 7 – Volnočasové aktivity	48
Tabulka č. 8 – Úklid a prospěšné činnosti pro chod věznice	49
Tabulka č. 9 – Prostředky přispívající k resocializaci	50
Tabulka č. 10 – Kontakt s rodinou	51
Tabulka č. 11 – Využití poradenství speciálních pracovníků.....	51
Tabulka č. 12 – Oběť násilí ve věznici.....	52
Tabulka č. 13 – Násilí ve věznici	53
Tabulka č. 14 – Forma násilí	54
Tabulka č. 15 – Počet aktérů	55
Tabulka č. 16 - Příčina násilí.....	55
Tabulka č. 17 – Důvody násilí.....	56
Tabulka č. 18 – Opatření ze strany věznice.....	57
Tabulka č. 19 – Řešení násilí zaměstnanci	58

Seznam grafů

Graf č. 1 – Věk respondentů.....	43
Graf č. 2 – Výkon trestu odnětí svobody v minulosti.....	44
Graf č. 3 – Druh trestné činnosti.....	45
Graf č. 4 – Délka trestu odnětí svobody	46
Graf č. 5 – Pracovní zařazení	47
Graf č. 6 – Řízené aktivity	48
Graf č. 7 – Volnočasové aktivity	49
Graf č. 8 – Úklid a prospěšné činnosti pro chod věznice	49
Graf č. 9 – Prostředky přispívající k resocializaci.....	50
Graf č. 10 – Kontakt s rodinou	51
Graf č. 11 – Využití poradenství speciálních pracovníků	52
Graf č. 12 – Oběť násilí ve věznici.....	52
Graf č. 13 – Násilí ve věznici	53
Graf č. 14 – Forma násilí	54
Graf č. 15 – Počet aktérů	55
Graf č. 16 - Příčina násilí.....	56
Graf č. 17 – Důvody násilí	57
Graf č. 18 – Opatření ze strany věznice.....	58
Graf č. 19 – Řešení násilí zaměstnanci.....	58

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I - Dotazník

Příloha II - Souhlas ředitele věznice Plzeň s provedením dotazníkového šetření

Příloha I - Dotazník

Správnou odpověď označte křížkem ☒. Děkuji Vám za spolupráci.

1) Jaký je Váš věk?let

2) Byl jste již ve výkonu trestu odnětí svobody v minulosti?

ano

ne

3) Za jakou trestnou činnost jste byl odsouzen?

nedbalostní

majetková

násilná

mravnostní

hospodářská

4) Jak dlouhý vykonáváte trest odnětí svobody?

do 1 roku včetně

do 2 let včetně

do 3 let včetně

od 3 do 5 let včetně

5 a více

5) Jste pracovně zařazen?

ano

ne

6) Jste zařazen v nějaké řízené aktivitě (Redukce rizik recidivy, posilovna, sportovní kroužky)?

ano

ne

7) Jste zařazen v nějaké volnočasové aktivitě (šipky, četba)?

ano

ne

8) Podílíte se na úklidech na oddělení či vytváříte jinou prospěšnou činnost pro chod věznic?

ano

ne

9) Myslíte si, že VS ČR má dost prostředků (personálních či finančních) pro vytváření takových aktivit, které by přispívaly k resocializaci odsouzených, a zaplnily by veškerý volný čas ve věznici?

ano

ne

10) Jste v písemném či návštěvním kontaktu s rodinou?

ano

ne

11) Využíváte některé speciální pracovníky, při řešení potíží (finanční, rodinné)?

ano

ne

12) Stal jste se někdy obětí násilného jednání ve věznici?

ano

ne

13) Setkal jste se v průběhu výkonu trestu odnětí svobody s nějakým násilím ze strany odsouzených osob?

ano

ne

14) Jestliže jste se s násilím ve věznici ze strany odsouzených setkal, o jakou formu se jednalo?

verbální vyhrožování a zastrašování

fyzické napadení

vydírání

nesetkal jsem se s násilím

15) Jestliže jste se setkal s násilím, jednalo se o násilí ze strany?

jednotlivého odsouzeného

skupiny odsouzených

nesetkal jsem se s násilím

16) Jestliže jste se v průběhu výkonu trestu odnětí svobody setkal s násilím, jednalo se o násilí z důvodu

jednorázové řešení konfliktní situace

opakované jednání určitých odsouzených

nesetkal se s násilím

17) Jestliže jste se v průběhu výkonu trestu odnětí svobody setkal s určitou formou násilí, domníváte se, že se jedná ze strany agresora o?

dosažení určitého postavení

získání výhod a úlev

nesetkal se s násilím

získání určitých věcí

povahové rysy, sklony k agresivitě

18) Domníváte se, že ze strany VS ČR jsou dostatečná opatření směřující k zabránění páchaní násilí mezi odsouzenými?

ano

ne

19) Setkal jste se s případy, ve kterých řešili násilí ve věznici zaměstnanci VS ČR?

ano

ne

Příloha II - Souhlas ředitele věznice Plzeň s provedením dotazníkového šetření

V Plzni dne 19. 12. 2016

K rukám ředitele plk. Mgr. Petra Vlka

Věc: Žádost o povolení dotazníkového šetření a použití výkazů o předcházení a včasném odhalování násilí mezi odsouzenými

Vážený pane řediteli,

studuji na Vysoké škole Evropských regionálních studií České Budějovice, pob. Příbram, obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě a v březnu 2017 odevzdávám svou bakalářskou práci na téma: „Problematika násilí mezi odsouzenými ve Věznici Plzeň“, kde se chci pokusit nastínit reálnou situaci mezi odsouzenými ve Věznici Plzeň a zjistit, zda důvodem násilného jednání odsouzených je nedostatečné využití volného času.

Chtěla bych Vás tedy požádat o souhlas s použitím výkazů o předcházení a včasném odhalování násilí mezi odsouzenými v letech 2013, 2014 a 2015 a povolení s provedením dotazníkového šetření, které by proběhlo ve spolupráci s vychovateli, kteří by na oddělech nechali anonymní dotazníky, a pak je zpětně vybrali.

Přílohou Vám zasílám, jak bude dotazník vypadat.

Předem děkuji za schválení

Doporučuji - Nedoporučuji

Doporučuji - Nedoporučuji

Povoluji - Nepovoluji

OZ Alice Honzíkova, DiS.
Správní referent
Oddělení správního

Bc. Jan Plontek
Vedoucí oddělení správního

Mjr. Mgr. Pavel Kopačka
Vedoucí oddělení výkonu trestu a vazby

Vrchní rada
Plk. Mgr. Petr Vlk
Ředitel Věznice Plzeň